OM NAMAH SAMAVEDAYA

STOBHA BHASHYAM

and

AKSHARA THANTHRAM

(With Srirudhra Devavratha Bhashya)

PUBLISHED WITH THE FINANCIAL ASSISTANCE
FROM THE MINISTRY OF EDUCATION
GOVERNMENT OF INDIA.

Published by:

SIR C. P. RAMASWAMI IYER FOUNDATION
'THE GROVE'
MADRAS-18.

Mayuram, Bramhasri

M. RAMANATHA DIKSHITAR

Dharmajna, Vidya Vachaspati, Vedanta Siromani,
Samalakshana Srautha Smartha Vidwan,
Recipiant of President's Award.

1984

Sri Dharmajna M. RAMANATHA DEEKSHITHAR,
12th Scion of
Srimad APPAYYA DEEKSHITHAR

Copies can be had :

M. RAMANATHA DEEKSHITHAR
38, N. M. K. Street,
MYLAPORE, MADRAS-4.

॥ ओं नमस्सामवेदाय ॥

॥ स्तोभभाष्यम् – अक्षरतन्त्रम् ॥

(श्री रुद्र देवव्रत भाष्य संवलितम्)

संपादकः

मायुरम् ब्रह्मश्री म. रामनाथदीक्षितः
धर्मज्ञः, विद्यावाचस्पतिः, सामवेद श्रौतस्मार्त लक्षणविद्वान्,
वेदान्तशिरोमणिः, भारतसर्वकारेण सम्मानितश्च

1984

Copies 500

Price : [redacted] 16-00

Printed at :

Elango Achukoodam,
166, R. H. Road,
Mylapore, Madras - 600 004.

Phone : 74121

विषयानुक्रमणिका

विषयः			पार्श्वम्
प्रपाठकः	1	अर्कपर्व	1
,,	2	द्वंद्वपर्व	5
,,	3	,,	11
,,	4	व्रत	15
,,	5	,,	23
,,	6	शुक्रिय	33
महावाम्न्यार्चिकः			42
आर्चिकउपसर्ग पदानां विवेचनम्			,,
सामरुद्रभाष्यम् श्रीत्यागराजमखि विरचितं प्रथमदेवव्रतम्			52
द्वितीयतृतीये देवव्रते			80
अक्षरतन्त्रम् प्रथमः प्रपाठकः			99
द्वितीयः प्रपाठकः			131

प्रतीयते महानाम्नीनाम् । ताः ऋचः शक्वरी छन्दस्काः, षट्पञ्चाशदक्षराणि स्युः । परं एकैकस्याः, ऋचः शताधिकानि वर्तन्ते, कथं सांगत्यम्, अपि च पुरीषपदानीति कानिचित् सन्ति । तानि कानि? इत्यादि शङ्कानिरसनं सप्रमाणं क्रियतेऽत्र । उपसर्गानाम पादाः केचित् मिश्रिताः, तेचके? शाक्वरपादाश्च के इत्यादिकं विशदीक्रियतेऽत्र । किं च अर्थविवरणं समीचीनतया विलसति । एतत्सर्वं आर्चिकभाष्ये न स्फुटं प्रतीयते सर्वत्र ग्रन्थे ॥

॥ सामरुद्रभाष्यम् ॥

आनोराजा, इत्याद्येकादशसाम्नां रुद्रसंहितात्वं इति सामविधानोक्तम् । तत्र प्रथमं साम आर्चिकमात्रे गीयते । मध्ये सप्तसामानि आर्चिकस्तोभयोः, अन्त्यानि त्रीणि स्तोभमात्रे । सर्वेषां साम्नां भाष्यं कृतम्, श्रीत्यागराजमखिभिः सामरुद्रभाष्यमिति । तच्च टिप्पणी, महाभिषेक, द्राविडानुवादसंवलितं मया मुद्रापितम् १९८०-तमे क्रैस्तवाब्दे ।

तत्र अन्त्यसामत्रयस्य भाष्यं व्याकरणादिशास्त्रमीमांसान्याय मन्वादिस्मृति, ब्राह्मणग्रन्थोपनिषत् धर्मसूत्र शिवपुराणकविवचन, महाभारत भर्तृहरि निरुक्तादि नैकविधग्रन्थानां उपष्टम्भकत्वेन प्रदर्शनपूर्वकं विद्यत इति तत् समग्रमत्र मुद्रापितं रसिकजनाह्लादनाय तत्त्वबोधाय च ॥

तत्र उपोद्घातप्रकरणे सामरुद्रभाष्यस्य ईश्वरप्रीत्यतिशयत्वं यजुर्वेदीयशतरुद्रस्य प्रसिद्धत्वात् किमनेनेतिशंकामुद्भाव्य समाधान समर्पणव्याजेन बहुप्रमाणैः समर्थितम् । अत्रपन्नाद इत्यत्र भट्टशोभाकरविरचितभाष्यं असंगतमिति प्रतिपादयामास एवं अन्यत्रापि - एवं नानाविधैः मनोहरतयावर्तत इति मुद्रापितमत्र ॥

अक्षरतन्त्रम्

अक्षरतन्त्रमिति सामप्रातिशाख्यग्रन्थेषु अन्यतमोग्रन्थः । स च आपि शलिमुनिना प्रोक्तः । आपि शलिश्च ऋक्तन्त्रप्रणेतुः शाकटायनस्य, सामतन्त्रप्रणेतुः गार्ग्यस्य च समकालिक इति ज्ञायते ऐतिह्यात् ।

यास्कनिरुक्ते, पाणिनीय व्याकरणे च, गार्ग्य शाकटायनयोः ग्रहणात्, ऋक्तन्त्रं, सामतन्त्रं, अक्षरतन्त्रमिति ग्रन्थत्रयमपि निरुक्त व्याकरणयोः पूर्वकालिकमिति ज्ञायते ।

अत्राक्षरशब्देन सामगतस्तोभा गृह्यन्ते । स्तोभानां लक्षणं ऋगक्षरव्यतिरिक्तत्वेसति ऋग्विलक्षणत्वमिति मीमांसाधिकरणमालायां नवमाध्यायद्वितीय पादीयैकादशाधिकरणे निर्णीतम् ।

प्रपाठकद्वयात्मकश्चायं ग्रन्थः । एकस्मिन् प्रपाठके त्रयोदश दशकाः प्रतिदशकं दशसूत्राणि च सन्ति । तत्र प्रथमे अक्षरसंज्ञा, द्वितीयादिषु अक्षराणां प्रयोग विधयः अक्षरगतस्वरपर्वविधयश्च विचारिताः ।

सामतन्त्रे साम्नां योनिगताक्षराणां विकार विश्लेष, विकर्षणाभ्यास विरामादयः विचारिताः अत्र तु पातास्वरादयः, कान्तपर्वादयश्च विचार्यन्त इति भेदः । सामतन्त्रसूत्रं पंचदश प्रपाठकात्मकं तत्र अन्त्यं प्रपाठकद्वयं अक्षरतन्त्रमिति प्रमाणिका अभिप्रयन्ति । स्तोभानां प्रयोगपरिज्ञानं एतद्ग्रन्थबोधं विना न संभवति । वेदान्तरापेक्षया सामवेदस्य श्लक्ष्णता स्तोभैरेव संपाद्यते ॥

अस्य अक्षरतन्त्रम्, संज्ञालक्षणम्, संज्ञाप्रकरणम् इति संज्ञा ग्रन्थेषु दृश्यते ।

चतुर्दशेप्रपाठके खण्डा आदित्यसंज्ञकाः ॥
खण्डास्त्रयोदशप्रोक्ता स्थियिसंख्ये प्रपाठके । इति ।

सामतन्त्रसूत्रक्रमेण चतुर्दशे द्वादशखण्डाः, पञ्चदशे त्रयोदश इति केषांचिन्मतम् । सामतन्त्रशेषः अयमित्यभ्युपगमे गार्ग्यः कर्ता इत्यपि वक्तव्यम् । अथवा द्वाभ्यामेकः ग्रन्थः कृत इति मन्तव्यम् । अस्य विवरणकर्ता सत्यव्रतसामश्रमीति विख्यातः । विवरणं च पदच्छेद, पूर्वसूत्रानुवृत्ति, उदाहरण, प्रत्युदाहरणपूर्वकं सूत्रार्थमाविष्करोति । उदाहृतसाम्नां निर्देशः, प्रपाठकार्धप्रपाठक, आरण्यकप्रपाठक, सामसंख्यासूचनपूर्वकं व्यक्तीकृतोऽत्र मया । यद्यपि खण्डप्रदर्शनमेव उचितं, तथापि अध्ययनसौकर्याय प्रपाठक परिज्ञानमेव प्रायेण भवति, अतः तथा कृतम् ।

आदर्शतया उपात्तं स्तोभभाष्यम् अक्षरतन्त्रं च अस्मत्पितृपितामहादिभिः संरक्षितं हस्तलिखितग्रन्थमयमेकं ब्रह्मश्री धर्मराज श्रौतिसकाशादासादितमेकं, इति पुस्तकद्वयम् । अशुद्धिबहुलमपि यथामति परिशोध्य वाक्यानि समीकृत्य उदाहरणस्थलनिर्देश पुरस्सरम् मुद्रापितम् । तथापि पुरुषमतिसाधारणं त्रुट्यादिकं स्यात्, तत् समीकृत्य पठेयुरिति प्रार्थये । एतदर्थं द्रविणवितरणमुखेनोपकर्तॄणां आयुरारोग्यादिसम्पत्तिं प्रार्थये ।

निर्दिष्टकाले मुद्रणम् कृतवतां मुद्रणालयाधिकारिणां तत्सहकारिणां च आयुरारोग्यम् धनसमृद्धिं चाशासे ।

एवं सामवेदीय लक्षणग्रन्थान् अमुद्रितान्, मुद्रितानप्यलभमानान् संमुद्रय प्रकाशयितुं साधनानि सामर्थ्यं चानुगृह्णीयुरिति पराशक्ति परशिवम्, परमाचार्यांश्च प्रणम्य प्रार्थये ॥

रक्ताक्षि चैत्री १५-४-८४ इत्थं विदुषां विधेयः

38, N. M. K. St., Madras-4. म. रामनाथदीक्षितः, मायुरम्

श्रीगुरुभ्यो नमः

स्तोभभाष्यम्

माट्टशोमाकरविरचितम्

[1]वेदाख्यगानव्याख्यानं सम्यगेतत् कृतं मया ।
अरण्यगानव्याख्यानं तथैवाथ विभाष्यते ॥

यथा विरूपः प्रजापतिरष्टसु । अञ्जः प्रथमं ह्रस्वा बृहदोपशाद्वितीयं पञ्चषट्सप्ताष्ट द्वादश निधनानि पञ्चसु-पुष्यमष्टमं आर्षेय-ब्रा-अ-३-ख-८ । दिशं विशं च जयति । अश्वाशिशुमतीत्यश्वादिरूपेण स एव विहरति । युवतिश्च कुमारिणी-कुमारी-अत्यन्तमभिलषणीया सा एव कुमारिणी । स्वर्ज्योतिरिडेत्यादि तस्यैव रूपं । तं एवं विधं हुवे आह्वयाम इति स्तोभार्थयोजना ॥

हाउपिबासुता । प्रजापतिरन्तरिक्षयोः । सुष्टुभः सुखेन स्तंभकः जगतो धारयिता । तुभः शत्रूणां हिंसकः । अश्वादिरूपेण शिशुं = किशोरादिकं । अक्रान् वर्धयितुं आक्रामति इति योजना ॥ पवित्रन्ते । प्रजापतिररिष्टयोः । सोमो देवता प्रजापतिरेव अहरीतयोः ॥ १ ॥

हाउपिबासुतावरुणो देवस्थाने, इन्द्रः स्वेच्छया, सहः बलेन, नरः मनुष्याः, सत्यं ओजश्च यस्मिन् जगदिदं स्थात्

---

1. अनेन आर्चिकव्याख्यानं अनेन कृतमिति ज्ञायते ।

तदुक्तम्—

अनन्यप्राप्यंते कमपिमहिमानं प्रकटयन्त्य
संख्येयामन्त्रा निरवधि नमस्कारधटिता इति ॥

इति सर्वं रमणीयम् ॥

कथञ्चित् भगवन्नामरूपादि स्मृतिसंभवम् ।
सुकृतं लब्धुकामेन मयेयं रचिता कृतिः ॥
तत्वार्थचन्द्रिकाख्यान व्याख्यानं रौद्रसंहितम् ।
मन्मुखेनातनोदेत न्मन्मथारिस्सतां हितम् ॥
सन्मनः कुमुदोल्लासिन्येषा तत्वार्थचन्द्रिका ।
जीयात् संसारसन्ताप ध्वान्तविध्वंसनी सताम् ॥
कूत्तम्बाडिग्रामपूर्वाधिवास स्त्वाशावासोदेवपादाब्जदासः।
रौद्रीमेतां व्याकरोत् त्यागराज श्शर्वप्रीत्यै संहितां
सर्वतन्त्रः ॥

इति श्रीमत्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभ चतुरधिकशत-प्रबन्धनिर्माणालंकर्मीण श्रीमदद्वैतविद्याचार्य श्रीमदप्पय्यदीक्षित-वंशसंभूतेन श्रीमत्यागराजमखिपौत्रेण श्रीमदप्पय्यदीक्षितपुत्रेण स्यागराजमखिना विनिर्मिता श्रीरुद्रसंहिताव्याख्या सम्पूर्णा ॥

मायुरक्षेत्रवास्तव्य रामनाथाख्यदीक्षितः ।
रौद्रचब्दे व्यवृणोदे तत् रौद्रं भाष्यं शिवाप्तये ॥

॥ मङ्गलानि भवन्तु ॥

शिवम्

श्रीशिवाभ्यां नमः

ओन्नमस्सामवेदाय

॥ अक्षरतन्त्रम् ॥

॥ आपिशलिप्रोक्तम् ॥

ध्यायं ध्यायं परं ब्रह्म स्मारं स्मारं गुरोर्गिरः ।
वृत्तिमक्षरतन्त्रस्य प्रकुर्वे सत्य सामगः ॥

अथाक्षरतन्त्रं व्याख्यास्यामः । किमिदमक्षरतन्त्रंनाम, श्रूयन्तेखलु सामसु योन्यक्षरातिरिक्तानि अपि अक्षराणि स्तोभइतिप्रसिद्धानि। तदधीनाः स्वरविधय इह उपदिश्यन्ते । अतएवायंग्रन्थोऽयंवद-क्षरतन्त्रमिति । यथा ऋक्तन्त्रं सामतन्त्रमिति ।

सामतन्त्रेखलु साम्नांयोनिगतान्येवाक्षराणि विकारविश्लेष विकर्षणाभ्यासविरामादयः चिन्हिताः । इहतु पातास्वराद्य, वान्तपर्वादयश्चबोधिताइतिभेदः । गीतिहेतुषु स्तोभस्यात्यन्त प्रसिद्धत्वात्, तल्लक्षणं मीमांसाधिकरणमालायां नवमाध्याय-द्वितीय पादीयैकादशाधिकरणे चिन्तितम् ।

स्तोभस्य लक्षणं नास्ति किंवा स्ति न विवर्णता ।
आधिक्यमप्यतिव्याप्तं विशिष्टं लक्षणं भवेत् ॥ इत्यादिना ।
ग्रन्थएषः प्रपाठकद्वयात्मकः। प्रतिप्रपाठकं त्रयोदश दशकाविद्यन्ते ।

दशसूत्रमयश्चैकैकोदशकः । तदेवमिह षष्टयधिकद्विशतसूत्राणि विराजन्ते । तत्रप्रथमे दशके अक्षरसंज्ञादीनि उपदिष्टानि । द्वितीयादिषुषट्सु अक्षराणां प्रयोगविधीनुक्त्वा ततउत्तरमापरि समाप्तेः तदक्षरगतस्वरपर्वविधयएवविचारिताः ।

ग्रन्थोऽयं ऋक्तन्त्रप्रणेतुः शाकटायनस्य समकालिकेन-महामुनिना भगवता आपिशलिनाप्रोक्तः सामतन्त्रंतु गार्ग्येण इति उपदिष्टम्, ऐतिह्यमेवात्रप्रमाणम् । यास्कनिरुक्तात् पाणि-नीय व्याकरणतोऽपि प्राचीनमितिज्ञायत इदम् । यास्कीये निरुक्ते पाणिनीयव्याकरणे च असकृत् शाकटायनगार्ग्ययोः स्मरणात् ।

एतत्परि ज्ञानमन्तरा सामगानां स्तोभविषये अजकल्पत्वं नैवनश्यति । अतः आवश्यकमेतत्परिज्ञानम् ।

अत्राक्षराश्रितानां पातादिस्वराणां वान्तादिपर्वणांच, सामसु बुबोधयिषया अक्षरविधानानि एतादृशान्येव प्रयोक्त-व्यानीति तदुपदिदिक्षयाचादौ अक्षरसंज्ञामेवैवं सूत्रयति ।

॥ अनृगाद्यक्षरम् ॥

न ऋगादि-अनृगादि-ऋग्लक्षणभिन्नं सामगतं वर्णस्वरूपं अक्षरसंज्ञं भवति । उदाहरणम् । हिं फट्-उप् होइ, इत्यादि । स्तोभइति अस्यैवसंज्ञा ।

स्तोभपदे वेदसाम इत्यारभ्य द्वात्रिंशत्स्तोभाः पठ्यन्ते तेषामुदाहरणानि दर्शयति ।

१ आ[2] - आऽ२ - पयसि-बहुलम्

२ आइ[3] - आऽ२इ - यामे·नाके

३ हाइ - हाऽ२इ - हाइ ....

४ आउ - आउ[1]वाऽ२३ ...

५ हाउ - हाउ ....

६ ओ[2] - ओऽ२ ....,

७. आइ[3] - ओ[1]इ ....

८ होइ - होइ[2] ....

९ वोइ - वो[1]इ[अ]पन्य

होइ - वोइ - द्वौस्तोभौ आभा वंप्राप्नुतः ।

हा[3]ऽ२३४ औहो[500]वा । वा[3]ऽ२३४

औहो[50 0]वा । इत्यादीनि ॥

१० मो[2]इ - प्रि[2]यमोइ

११ हिंऽ - हि[1]म्

१२ औ[3] - औऽ२

१३ हो - हो[4]ऽ५इ-डा

२४ वा - वा[5]

२५ हा - हा[5] - हा[2]ओ[0] होइ

२६ ए - एऽ३ - ऐ[0]

१७ हे - हे[3]ऽ२३४५[111] -

१८ दे - देऽ३ -

१९ ये - आ[1]इहि[2]या[1]इ

आभाव या[3]ऽ२३४ औहो[500]वा

२० या[2] - या[3]ऽ२३४औहो[500]वा

२१ हा[2] - हा[1]हा[2]उ

२२ हँ[3] - हँऽ२३४५[111]

२३ ह ह[1]ह[2]हाउ - हहहोइ[121]

२४ हि-हि[1]हि[2]यऊऽ२

२५ य - इय

२६ व - उव

२७ ब - हिं[1]ऽ२३ बा[4]ऽ३

२८ उप् - उप्[2]

२९ हुप् - हुप्[1]

३० इ - ईऽ२

३१ र - ऊऽ२

३२ ओं - ओं[2] - ओ[0]

इति प्रथमः खण्डः

खण्डः—२

१. औ हौ ओहोइभ्यो हो—

औ, हौ, ओहोइ, एतेभ्यः परः हो स्तोभो भवति ।

हो, इत्यस्यैव रूपान्तरं होइ, इति । उदाहरणानि ।

औहोऽ२ - औहोइ - क्वे१थाप्रथमे[1] · औऽ३होइ - औहोइ । परीतोषि तृतीये[2] । हौहोऽ२ - हौहोइ - इन्धेराजा द्वितीये[3] । औहोइहुऽ३ वाऽ२३इ-हुवये । कस्यनूनमितिद्वितीये[4] । औऽ३होऽ३होइ-सुष्वाणासा द्वितीये[5] । ओऽ२होऽ१-वाओवा, पुनाद्वादशे[6] । आदिस्प्रत्न[7], नहिवश्च[8] द्वितीये-अक्रान्[9]-तिस्रोवाच[10]-प्रपुनानायादिषु[11]।

२. वाचि—

होइत्यनुवर्तते - वागिति वाशब्दस्य संज्ञा, प्राचाम् ।

आर्षेयादिषु वाङ्निधनश्रुतेः । वा परे पूर्वः हो स्तोभो भवति । होऽ४वा - उहुवाऽ३ । होवा । प्रसेनानीरितिप्रथमे[12] । होऽ२३४वा-त्वमिन्द्रयशा इति पंचमे[13] । होऽ३वा-वृषाह्यसीति द्वितीये[14] । होवा-ईया-प्रजापतेरर्कः[15] । हीष्याइन्द्रा आन्धा-

---

1. प्रपाठक ७-साम ११ 2. प्रपा-१४सा-३ 3. प्रपा-१-सा-५ 4. प्रपा-१ सा-२१ 5. प्रपा-८-सा-६ 6. प्रपा-१३½ सा-३२ 7. प्रपा-½- सा-३४ 8. प्रपा. ६ सा. १८. 9. प्रपा. १५ सा. ११. 10. प्र-१५ सा-१. 11. प्रपा. १६½ सा. ३२. 12. प्रपा. १५ सा. १६. 13 प्रपा. ६ सा. ३५ 14. प्रपा. १३ सा. ५. 15. आरण्य. प्र. १ सा. ८.

जारास्वरेषु । प्रथमेपर्केहीषीस्वरः[1] । संहिते आइन्द्रा[2]-असाविदेति[3] द्वितीये आन्धास्वरः । जराबोध इतिप्रथमे[4]-जारास्वरः ।

३. औहो— वाइत्यनुवर्तते-वापरे पूर्वः औहो स्तोभो भवति । औहोऽ३वाऽ३-अग्निर्वृत्राद्वितीये[5] । रहस्ये-प्रसोमदेव इतिद्वितीये[6] हा-औऽ३होवा-इन्द्रायेन्दो तृतीये[7] । औऽ३होऽ२३४वा क्वेयथाप्रथमे[8] । हादिश्च—वार्तिकमेतत् - प्राचीनवृत्तितोलब्धम् । हाउ पूर्वोऽपि औहोस्तोभो भवति । हाऔहोइ-प्रकेतुनाद्वितीये[9] ।

४. होई— द्विवचनमेतत् । वाइत्यनुवर्तते-वापरे पूर्वौ होइ होइ एतौस्तोभौ भवतः । होइहोवा-पुष्टा वाऽ२३न्ताः । इमा-उत्वाविचक्षते[10] अत्र । ओ·होहोवा-जगृह्माते पंचमे[10A] । होहोवा अग्निर्मूर्धा-रहस्ये[11] ।

५. औहो ओहावः— वाइत्यनुवर्तते-वापरे यथायथं-एतेस्तोभा भवन्ति । औ होवाऔहोऽ२३४वा-यद्वीडायां[12] औहोऽ२३४वा इन्द्रोमदापंचमे[13] । औहोवा२ रहस्ये·कायमानद्वितीये[14] । ओवाओऽ२३४वा-याथा[15] । या॰सा ओऽ२३४वा अग्निस्तिग्मेनप्रथमे[16] । ओवाऽ२-सन्तेपया[17] ओहा-इयाऽ२- [18]अभि-

---

1. प्र. ½ सा. १. 2. प्र. १२ सा. २२. 3. प्र. ७½ सा. ३६. 4. प्र ½ सा. २५. 5. प्र. ½ सा ७. 6. आरण्य. प्र. २ सा. १६. 7. प्रपा. १२½ सा. १५. 8. प्रपा. ७ सा. ११. 9. प्र. २ सा. ७ 10. प्र. ३½ सा. १६. 10A प्र. ८ सा. ११ 11. आरण्य. प्र. १ सा. ७, 12. प्र. ५ सा. ३४. 13. प्र. १०½ सा. २३ 14. आरण्य प्र. २ सा. 14 15. प्र. ६½ सा-९ 16. प्र. 1 सा.4 17. आरण्य. प्र. ३½.९. 18. प्र. १५ सा. १०

त्रिपा । हा^{2}उवा-गिर्वण:[1] पाइत्यादिषु । औहो-ओ-हा-एतेस्तोभाः शता, ओइगावा: वाघद्भि जंघा स्वरेषु । तवत्यन्नर्यमिति[2] अत्र शाता-गावउपवदा-इति[3] द्वितीये ओइगावस्वरः । ऊर्ध्व ऊषुण इति[4]-वाघद्भिः-अग्निर्वृत्राद्वितीये[5] जंघ स्वरः ।

६. हायिनि— पूर्वसूत्रमनुवर्तते हाइपरे औहो ओ हाइ एतेस्तोभा भवन्ति । औ^{50}हो^{4}हा^{5}इ-अयापवस्व-प्रथमे[6] इष्टस्वरे । इष्टाहोत्रा:[7]- इति इष्टस्वर: । औ^{20}हो^{1}ऽ२हा^{3}ऽ२३४-प्रयद्गाव इति प्रथमे[8] । ओ^{न}ऽ३हा^{2}-ओ^{30}हा^{2}-अभित्रिपा-इत्यत्र[9] । ओहा-सहस्तन्न[10] रहस्ये । ओ^{4}हा^{5} ओ^{4}हा^{5}-महावैश्वामित्रे[11] हा^{5}-हा^{2} उवाऽ३ ओजस्तद[12] इति । शता आइन्द्रा-आन्धा जारास्वरेषु ।

७. हो— पूर्वसूत्रमनुवर्तते-हाइपरे पूर्व: होस्तोभोभवति- हो^{न}ऽ३ हा^{2}-इन्दुः पविष्ट प्रथमे[13]-आइन्द्रास्वरे । हादिश्च श्रूयते- हा^{2}ऽ३हा^{2}इ-परिप्रधन्वा चतुर्थे[14] ।

८. वा— हायिनीत्यनुवर्तते - हाइपरे पूर्वःवास्तोभो भवति- वा^{2}ऽ३हा^{2}ऽ३इ-अयारुचाद्वितीये[15]। सखायस्त्वा इति च,वा^{2}ऽ३हा^{2}ऽ३इ

1. प्र. ५ सा. २१ 2. प्र. ११½ सा. ‹२. 3. प्र. २½ सा. ७. 4. प्र १½ सा. २६ 5. प्र. ½ सा. ७. 6 प्र. 15½ सा. 1 7. प्रा: 4. सा. 12 8. प्र. 13 सा. 27 9. प्र. 15 सा. 10 10. आरण्य. प्र. ५ सा. 17 11. प्र. ८½ सा २२. 12. प्र. ५ सा. ५ 13. प्र. 13 सा.६ 14. प्र. 11 सा. १४ 1.. प्र. 11½ सा. ३५

वा^{20}हाऽ३१ उवाऽ२३-नाक सुपर्णमित्यत्र[1] । वा^{30} हा^{2}ऽ३४३, इति, त्वमुवस्सवा द्वितीये[2] । इत्यादि

९. उहुवा— हाइनीत्यनुवर्तते । हाइपरे पूर्वः उहुवास्तोभो भवति । उहु^{2}वा^{1}ऽ२३हा^{2}इ-गौर्धयति द्वितीये[3] - याइन्द्रभुजत्तृ-तीयेच[4] । उहु^{54}वा^{5}हाइ-कइमं-अत्र[5] । उहु^{2}वा^{1}ऽ२३हा^{2}इ-एन्द्रयाहि हरिभि:[6] । उहु^{21}वा^{2}हाउ,सहस्रशीर्षा[7] । उहुवा^{5}ऽ६हा^{5}उ - आत्वासह द्वितीये[8] - बृहतिच[9] -अत्र हाउ परेऽपि भवति ।

१० इये— द्विवचनं-हाइनीत्यनुवृत्तिः—हाइपरे पूर्वौ-इयइय-एतौ स्तोभौभवतः । ई^{4}य^{5}इ^{4}या^{5}हाइ-त्वँहिक्षैतवद्यशः[10], नतमँहोन दुरितं [11]इत्यादिषु । ई^{20}यइयाऽ३ हा^{2}इ-[12]त्यमूषु ।

इति द्वितीयः दशकः

दशक:—३

१. इय—हाइ-इत्यनुवर्तते—हाइपरे पूर्व: इयस्तोभो भवति - इ^{4}या-हा^{5}इ-अपघ्नन्[13] पवते, त्वँहि [14]क्षैतवत् ।

[15]इ^{1}या^{2}हाउ । रहस्ये, बहुलम् ।

1. „ 8. सा. 9
2. „ 4½. सा. 27
3. „ 4. सा. 9
4. „ 6½. सा. 15
5. „ 5. सा 15
6. „ 9. सा. 5
7. आरण्य. प्र. 4½. सा. ३
8. प्र. 6. सा. 24
9. आरण्य. प्र. ½ सा.27
10. प्र. 2 सा. 23
11. „ 11. सा. १०
12. „ 8½. सा. 2
13 प्र. १३½ सा. २०
14. „ २ सा. २३
15. आरण्र-प्र-४.सा-२९

२. होः--- इयइत्यनुवर्तते - होःपरःइयस्तोभो भवति । होईऽ२३४या-[1]अपघ्नाऽ२३न्पाऽ३४५ । हाह-होइया रहस्ये - [2]अरिष्टे । ओहोइया - [3]इन्द्रन्नरो-स्ये । होइयां-३-पिब-महावै [4]राजे ।

३. इह— हो इत्यनुवर्तते । होःपरः इहस्तोभो भवति । होइहा - इहोइहा-तिस्रो[5]वाचाइत्यत्र - होइहा-इहोइ हा - [6]भद्रे । हो इहाऽ३-होइहा । [7]अश्विनोर्व्रतयोः ॥

४. इय— हो इत्यनुवर्तते - होः परः इयस्तोभो भवति । होइया - इयोइया-तिस्रोवाचाः[8] । होइया - इयोइया [9]श्रेयसि । होइयाऽ२३, हा२ - हावात्रा[10] ।

५. इ— पूर्ववत् - होःपरः इस्तोभो भवति - होईऽ२ [11]जगृह्मातृतीये - इन्द्रसुतेषु [12]प्रथमे ।

६. दंडावतियहेषु । इ-इत्यनुवर्तते - दं,डा,व,ति,य,ह - एतेषु परेषु पूर्वः इस्तोभोभवति । इदामीऽ२३४दाम् । उपह्वरे-द्वितीये[13] ईऽ२३४डा । ईडा । होऽ५इ-डा-बहुलम् । ऊर्मीरिवाऽ२-परि-

1. प्र. १३½ सा. २०
2. आरण्य-प्र-½-सा-११
3. „ „ १ सा. २
4. „ „ १½ सा ३१
5. प्र. १५ सा. १
6. आरण्य-प्र-२½ सा २१
7. „ प्र-३½-सा-१५ १६
8. प्र. १५ सा. १.
9. आरण्य-प्र-२½-सा-२२
10. प्र. ४ सा. ५
11. „ ८ सा ९
12. „ ९½ सा २४
13. „ ३½ सा. ३०

स्वानासइन्दवः-[1]तृतीये । ईऽ२३४ती-अग्निवः-[2] द्वितीये । अन्यत्र च । इतीऽ२इति[3] अनडुद्व्रते,[4] आदित्यव्रते च । आइतीऽ३वाऽ३–ईऽ३या परिस्वानातृतीये[5] । इहा-परितोषि-[6] सप्तमेच । इह-इय-बहुलम् ।

७. यमि = इ इत्यनुवर्तते—यं परे पूर्वः इस्तोभो भवति । ईऽ३-याऽ२३४५म् परिप्रिया द्वितीये[7] ।

८. अ - पूर्ववत्— यं परे पूर्वः अ स्तोभो भवति - आऽ२यो-[8]यामे । अयंयाऽ३ः, श्रत्तेदधामिषष्ठे[9] -अयामायां-स्वाशिराकें[10] । अयं वायाउ-[11]सप्तहे । आयाम्-रौहिणे[12] ।

९. यौ— अइत्यनुवर्तते-याउ शब्दस्यैव सप्तम्येकवचने रूपं यौ इति । याउ परे पूर्वः अस्तोभो भवति-आयाउ-अक्रान्समुद्रः[13]। आयाऽ२उ आयाउ, [14]सहस्तन्न । आयाउ-वाग्घहहहह-[15] बहुलम् ।

१०. यायंयायोः— अइत्यनुवृत्तिः-यायं-यायि-एतयोः परयोः अकारः स्तोभः पूर्वो भवति अयायं नाकेसुपर्णं[16] अयायोऽ२-३४वा [17]सोमऽपूषा, श्रत्तेदधामि तृतीये[18] ।

॥ इति तृतीयोदशकः ॥

1. „ १३ सा. १८
2. „ १ सा. २
3. आरण्य-प्र.५-सा-२१
4. „ प्र-६ सा-१
5. प्र. १३ सा. १८
6. प्र. १४ सा. ७
7. „ १२½ सा. ३८
8. „ ८ सा १४
9. „ ९½ सा ७
10. आरण्य-प्र-१-सा-३
11. „ प्र-१½-सा २२
12. „ „ ४ सा. २०
13. „ „ ४½ सा. १२
14. „ „ ५ सा. १७
15. „ „ ५ सा.२०
16. प्र. ८ सा. १४
17. „ ४ सा. १५
18. „ ९½ सा. ३

दशकम्–४

१ हावोसिथेषु– अ, इत्यनुवर्तते-हावो,सि,था,एतेषु-परेषु पूर्वः अकारस्तोभोभवति । अहा-वोऽ३हा-सनादग्ने[1] - अहावोहाऽ-२३४वाः - [2]अग्निहोतारं - असि प्राणए असि-अभिप्रघ्ना[3]-असी-ऽ२असि - आदित्यव्रते[4] । अथा - रहस्ये एपुरोजिती[5]-एआया[6]-एस्वादोः[7] इन्द्रोमदा[8] । आथा - एबाण्मा[9] - अथा महा-नाम्नीषु[10] ।

२. भौ– पूर्ववदनुवृत्तिः । भिपरे अकारस्तोभो भवति - आऽ२३४भी । वयं घत्वातृतीये[11] ।

३ वयोग्वेडाः– पूर्ववत् - भिपरे यथायथम् - वयो,ग्वा इडा एतेस्तोभाभवन्ति - वयोऽ३भीऽ२३४५ः-आमन्द्रैरिति द्वितीये[12] । ग्वाऽ२३४भीः उच्चाषष्ठे[13] । -असृक्षत द्वितीये[14] । इडाऽ५भीः । अधाहिप्रथमे[15] ।

४ भायाम्– इडा इत्यनुवर्तते - भापरे पूर्वः इडास्तोभो भवति । इडाऽ२३ भाऽ३४३-अग्निन्दूतप्रभृतिषु[16] ।

1. प्र. 2 सा. 18
2. प्र. 11½. सा. 40
3. आरण्य. प्र.4 सा.18
4. „ „ 6 सा. 1
5. „ „ 1 सा.२२
6. „ „ 1½ सा20
7. „ „ 2½ सा.18
8. „ „ 2½ सा.16
9. „ „ 1½ सा.12
10. „प्र 6½ सा-1-2-3
11. प्र. 6½ सा. 30
12. „ ६ सा-28
13. „ 1 -6
14. „ 13-10
15. „ 10½–9
16. „ ½ - 5

५ एहेः— इडेत्यनवृत्तिः - एहिस्तोभात्परः इडास्तोभो भवति । एहीडा - तमिन्द्रंवा - चतुर्थे[1] ।

६ या— एहेरित्यनुवर्तते - एहिस्तोभात्परः यास्तोभो भवति । एहिया - असाविदेवं, द्वितीये[2] ।

७ द्वाभ्याम्— येत्यनुवर्तते - द्वाभ्यां एहिभ्यामपि परः यास्तोभोभवति । पवस्वदेवऐ-हीऐहीऽ२३४या[3] इत्यादि ।

८ हेः– येत्यनुवर्तते–हि स्तोभात्परः यास्तोभो भवति । वोऽ३ग्नय एऽ३४ - हिया - यज्ञायज्ञा द्वितीये[4] । हिहिहियाऽ६हाउ-चित्रइच्छिशोः- द्वितीये[5] । नरन्नृषाह्ममाऽ५ॱहि - आऽ६हाउवा । प्रसम्राज तृतीये[6],अत्र पदादौ हाल्लुप्यतेयः-अतः आइत्येव श्रूयते । हियाऽ६हाउ-वा-प्रदुद्रव-द्वितीयतृतीययोः[7] । अन्यत्रच--

९. हो औहवौ होवासु – येत्यनुवर्तते - हो औहो, औहो वासु परासु, पूर्वः यास्तोभो भवति । उक्तं पदादौ लुप्यते इति । आहो, आहो, कश्यपग्रीवायां[8] । आ औऽ३हो - प्रहोता-द्वितीये[9] । इन्द्रं वयमिति द्वितीये[10] । आ औहोइ - आ औहोऽ-६वा - सुरूपकृतृतीये[11] । जगृह्मेति चतुर्थे[12] च ।

1. „ 3-13
2. „ 7½ सा. 36
3. „ 13 सा. 13
4. प्र. 1 सा. 23
5. „ 1½ सा. 36
6. „ 3½ सा. 33
7. „ 14½ सा. 29,30
8. आरण्य-प्र 5.सा-12
9. „ 2 सा. 15
10. „ 3½ सा 4
11. „ 4 सा. 35
12. „ 8 सा. 10

१० **हादिश्च** - पूर्वसूत्रमनुवर्तते - हो औहो औहोवासु, परासु पूर्वः हादिश्चाकारः • ततो हास्तोभो भवति । हाहोइ - आत्वा-सहस्रमिति द्वितीये[1] । शतास्वरे । हाहोइ-इन्द्रापर्वतेत्यत्र[2] - नन्दास्वरे । इन्द्रायसोऽ३-हा-औऽ३हो-पवस्वमचतुर्थे[3] । हाउ-औहोऽ२३४वा-आग्निन्नस्ववृ प्रथमे[4] । इति चतुर्थो दशकः ।

दशकः–५

१ **औहो हादिषु**— हाइत्यनुवर्तते - औहोहाहिषु परेषु पूर्वः हास्तोभो भवति । हा-औहोऽ२३४ हा-यदिन्द्रप्रागितिद्वितीये[5] । हा वौहोहाउ - रहस्ये अभित्वावृषभ इत्यत्र[6] । हावीन्द्रा अत्रच[7] । हाहोऽ२३४ हा - तंगूर्धयातृतीये[8] । प्रसोमदेवपंचमे[9]च - हाहा - होवा - परिस्वानो षष्ठे[10] । आदिशब्देन ओहाउवा• गृह्यते । हा ओहा यत्सोममा[11] । हाओऽ६हा·प्रतुद्रवा-चतुर्थे[12]-हा• उवा-रथन्तरे[13]-उहुवाऽ६हाउ-बृहति[14] । हाउहाउहाउवा-पंचा• नुगाने इलान्दे[15] ।

1. „ 6 सा. 24	6. आरण्य-प्र-½-सा-18	11. „ 10 सा 3
2. „ 8½ सा. 10	7. आरण्य-प्र 1-सा-9	12. „ 14½ सा. 31
3. „ 17 सा. 4	8. प्र. 2½ सा. 33	13. आरण्य-प्र-1½ सा-21
4. „ 11 सा. 3	9. „ 14 सा. 24	14. आरण्य प्र-½-सा-27
5. प्र. 7 सा. 27	10. „12½ सा. 36	15. आरण्य-प्र-4½-सा-2

२ **वोहा वा होवा हौ होवासु** - हाइत्यनुवर्तते - एतेषु परेषु पूर्वः हास्तोभो भवति । हा-वोऽ३हा-प्लवें[1] । ऐहीहाउहोवा - श्रुष्टयग्ने[2] पुनानस्सोमधाहाउहोवा[3] हाउहोवा - द्वयनुगानम्[4] । हाउहोवाऽ३हाइ - अचोदस[5], प्रतेधारा[6], प्रहिन्वा[7] नासु । हाउहो होवाऽ६ - प्रवोमहेमेहे वृधे द्वितीये[8] । हाउहो-होवा । इन्द्रोमदाषष्ठे[9] ।

३. **ओवि**— हाइत्यनुवर्तते । ओवापरे पूर्वः हास्तोभो भवति । हाओवा - महित्री द्वितीये[10] । हाओऽ२३४वा - अयापवा तृतीये[11] । हा-ओऽ२३४वा, पुनानस्सोप्लवे[12] सहोवा वारा भरा स्वरेषु । अग्निवो प्रथमे सहोवास्वरः । अश्वन्नत्वा-तृतीये वारास्वरः । एन्द्रसानसिं प्रथमे भरास्वरः ।

४. **ओम्**— ओवाइत्यनुवर्तते । ओवापरे पूर्वः ओंस्तोभो-भवति । ओमोवा - तमिन्द्रं वाज-तृतीये[13] । ओमोऽ३वा-समेत विश्वातृतीये[14] ।

५. **उवा**— ओवा अनुवर्तते । ओवापरे पूर्वः उवस्तोभो भवति । उवा-ओवा । द्वंद्वपर्वणि-इन्द्रन्नर इत्यष्टमे[15] । उवाऽ३-

1. प्र. 13½ सा. 34	6. „ 15 सा-19	11. „ 15½ सा 3
2. „ 2½ सा. 25	7. „ 15 सा. 21	12. „ 13½ सा. 34
3. „ 13½ सा. 28	8. „ 8 सा. 31	13. „ 2½ सा. 12
4. आरण्य-प्र-3-सा-20	9. „ 10½ सा. 24	14. „ 9½ सा. 11
5. प्र. 16 सा. 9	10. „ 5 सा. 18	15. आरण्य-प्र-2-सा-8

न
ओऽ३वा-तौरश्रवसे[1] ।

६. बा— ओवा अनुवर्तते । ओवापरे वास्तोभो भवति । वाऽ३४३ओऽ३४वा-कालेये[2], परिस्वानोगिरितृतीयेच[3] । ष्ठाओऽ-२३४वा, असाव्यँशुतृतीये[4] । वासौवाओऽ२३४वा । मोषुत्वा-वा द्वितीये[5] ।

७. ओः— वाइत्यनुवर्तते - ओकारात्परः वास्तोभो भवति । ओवा - उपप्रक्षे मधुमति[6] । ओवाऽ२-सन्तेपया - सोमव्रते[7] । मानो गोभास्वरः । मानोहृणीथा-प्रथमे मानास्वरः[8] । उपोषु-द्वितीये गोभास्वरः[9] ।

८ हुवेपविषु— पूर्वसूत्रस्थः पंचम्यन्तः ओरेवप्रथमान्ततया अनुवर्तते । हुवे, प, विएषु, परेषु, पूर्वः उस्तोभोभवति । उहु-वाइ-स्वाऽ२३४दी, स्वादिपंचमे[10] । उपा उप, उपाऽ३१-परी-तोत्रयोदेशे[11] । उवीऽ२उवि[12]-उविऽ२[13]-उवी[14] रहस्ये । ऊऽ-३४पा-त्वयम् ।

९ देः— वि इत्यनुवर्तते । दिस्तोभात्परः विस्स्तोभो भवति । दीऽ२३४वी-तमु अभिप्रथमे[15] दिवोऽ२३४५ आसावि सोमो, द्वितीयतृतीययोः[16] । हाउदिवि-दिवीऽ२दिवि[17] । रहस्ये ।

1. आरण-प्र-2½-सा-6
2. प्र. 6 सा. 7
3. „ 12½ सा. 33
4. „ 12½ सा 23
5. „ 7 सा. 36
6. „ 11½ सा. 7
7. आरण्य-प्र-3½ सा. 9
8 प्र. 2½ सा 34
9. „ 13 सा. 21
10. „ 12 सा. 18
11. प्र. 14 सा. 13
12. आरण्य प्र-6 सा. 1
13. „ प्र-6 सा. 2
14. „ प्र-6 सा. 3
15. प्र. 9½ सा. 27
16. „ 16 सा. 28-29
17. आरण्य-प्र-3.-सा-2

१० वा वं शं या शः । देरित्यनुवर्तते । सप्तमीबहुवचनस्येह लुक् । वाइत्यादिषु पूर्वः दिस्तोभो भवति । ओइदीऽ२३४वा । त्रैशोके[1] । दिवाऽ२३४५म्-प्रकेतुना प्रथम द्वितीययोः[2] । नाकेसुपर्णं अत्रच[3] । दिशंदुहे-दिशांव्रते[4] । दिवया-उदुब्रह्मा[5] । दीऽ२३४शाः, वयं धत्वा चतुर्थे[6] । क्षुल्लक वैष्टं भेच[7] । दिशः प्रदिशः क[8] । उद्दिशोविदिशः क[9] । दिशः-प्रिदिशः-उद्दिशः-सहसि-साम्नि[10] ।

इति पञ्चमो दशकः

दशकः–६

१ वेः— पूर्वसूत्रात् शः इत्येव विधेयतयाऽनुवर्तते । वि-स्तोभात्परः शः स्तोभो भवति । वीऽ२३४शाः-प्रसंम्राजमसु-रस्य[11] इमानुकं[12] इत्यत्र च ।

२ यात्— शः इत्यनुवर्तते,यस्तोभात्परः शः स्तोभोभवति । यशोहाउ-रहस्ये तवेदिन्द्र[13] । अन्यत्र च ।

३ युः— यादिति अनुवर्तते- यस्तोभात्परो युस्तोभोभवति । एऽ३-ययूऽ२३४५: । मानइन्द्राभ्यादिशः द्वितीये[14] । उत्वामन्दन्तु-भवच[15] । ययुरेऽ२३४५ । उच्चाद्वादशे[16] ।

1. प्र. 9 सा. 35
2. „ 2 सा. 6-7
3. „ 8 सा. 14
4. आरण्य-प्र-5-सा.5
5. प्र 8 सा. 33
6. प्र-6½ सा-31
7. „-12½ सा-11
8. आरण्य-प्र-1½-सा-9
9. आरण्य-प्र-1½-सा-10
10. „ प्र-2½ सा. 25
11. प्र. 1½ सा 16
12. „ 11½ सा. 21
13. आरण्य-प्र-2 सा.12
14. प्र-3-सा-31
15. प्र-5-सा-20
16. „ 12 सा. 12

४ ये— यादित्यनुवृत्तिः। यस्तोभात्परः-येस्तोभो भवति।
हा-ययाइदिवोहाइ-वित्वत्[1] - अत्राइभावः तालव्यस्य। एवमन्यत्र।

५ हात्— येइत्यनुवृत्तिः-इकारात्परः ये स्तोभो भवति।
हयाइ-तरणिरित्-द्वितीये[2]। हया, वृत्रस्यत्वाद्वितीये[3]-हयाइ-इन्द्रंविश्वाषष्ठे[4]।

६ वे— हादित्यनुवृत्तिः। हकारात्परः वेस्तोभो भवति।
हवेऽ३होइ-इन्द्रसुतेषुद्वितीये[5]। हवाऽ५त्रिणाइ, महाँ इन्द्र-द्वितीये[6]।

७ होः— वेइत्यनुवर्तते। हुस्तोभात्परः वेस्तोभोभवति।
हुवाऽ३हो-शन्नोदेवी द्वितीये[7]। हुवेऽ२३-पवित्रंते द्वितीये[8]।
हुवाऽ२इ- प्रधन्वासो चतुर्थे[9]।

८ उ— होरित्यनुवर्तते – हुस्तोभात्परः उस्तोभोभवति।
हु ऊ२-इलान्दाद्ये[10]।

९ हात्— उइत्यनुवर्तते। हास्तोभात्परः उस्तोभोभवति।
हाउहाउहाउ-बहुत्र। हाऽ२इ-ऊऽ२। वृषाहियाद्वितीये[11]।

1. „ 2 सा. 2
2. प्र-6 सा 9
3. प्र. 8 सा. 23
4. „ $8\frac{1}{2}$ सा. 22
5. „ $9\frac{1}{2}$ सा 25
6. „ $4\frac{1}{2}$ सा. 14
7. प्र. 1 सा. 19
8. „ -16 सा. 35
9. प्र. $16\frac{1}{2}$ सा. 9
10. आरण्य प्र 5सा. 1
11. प्र 13 सा. 5

१० हु— हादित्यनुवृत्तिः। हास्तोभात्परो हुस्तोभोभवति।
हाहु-अरिष्टे[1] -अष्टेडपदस्तोभे[2] -सोमव्रते[3] च।

इति षष्ठोदशकः

दशकः–७

१ विपरीतः— पूर्वोक्तस्य विपरीतं भवति। हात्परं हुः इत्युक्तं-अत्र हुस्तोभात्परं हा स्तोभः-हुहाइ-इदन्तए[4]। हुहाउ-हुहुहाउ-जमदग्नेर्व्रते[5]।

२ हवि— हुइत्यनुवृत्तिः। होपरे पूर्वः हुस्तोभो भवति।
पुरोहुहोइ-प्रशोहुहो–मानोहुणीथाद्वितीये[6]। हुहुहोइ[7]-हाहोइ। आत्वासह-द्वितीये[8]। हाहोऽ३इ-प्राणाशिशुपञ्चमे[9]।

३ ए— हवीत्यनुवर्तते। होपरे पूर्वः एस्तोभो भवति।
एहो एहो-कश्यपग्रीवा[10]।

४ हि— एइत्यनुवर्तते। पंचम्यन्ततया विपरिणमते एकारात् परः हिस्तोभो भवति। एऽ२३४ही इहैव[11]। ऐहीयैहीऽ१–यदिन्द्राद्वितीये[12], सुरूपकृद्वितीये[13]-विश्वतो दावन्प्रथमेच[14]।

५ मात्— हि इत्यनुवर्तते। मकारात्परः हि स्तोभो भवति

1. आ-प्र-$\frac{1}{2}$ सा. 11-12.
2. आरण्य प्र-1 सा. 25.
3. „ प्र. $3\frac{1}{2}$ सा. 10
4. प्र. $1\frac{1}{2}$ सा. 37
5. आरण्य-प्र. 4 सा 15.
6. प्र. $2\frac{1}{2}$ सा. 35
7. „ 15 सा. 3
8. „ 6 सा. 24
9. „ $16\frac{1}{2}$. सा. 23
10. आरण्य-प्र-5-सा-12
11. प्र. $3\frac{1}{2}$ सा. 15
12. प्र. 3. सा.19
13. प्र. 4 सा. 34
14. प्र 11 सा. 32

आऽ२इहि माऽ२३४हाः·इग्ध्यूषु·तृतीये[1] । एऽ३महाऽ२३४हाः । रहस्ये पिबासामद्वितीये[2] , महस्साम्नि । हाउमहि । महो २महि । रहस्ये[3] ।

६ हे= मादित्यनुवर्तते । मकारात्परो हे स्तोभो भवति । दूत्यं चरन्महे२३४५, चित्रइत् प्रथमे[4] । महेऽ१ - त्वमिन्द्र-बलाद्वितीये[5] - समेतविश्वा द्वितीयेच[6] ।

७ हः— मादित्यनुवृत्तिः—मकारात् परः हुस्तोभो भवति । आऽ२इहिमाऽ२३४हाः । शध्यूषु तृतीये[7] । एऽ३महाऽ२३४५: महस्साम्नि[8] ।

८ वाक्— हुइत्यनुवृत्तिः । वाक् परो हु स्तोभो भवति । वाऽ३ हाऽ२३४५: । बृहद्वयाद्वितीये[9] -अपामविरयत्र च[10] ।

९. यः— वा अनुवर्तते - वात्परः यस्तो भो भवति — वाऽ२३४याः । आमन्द्रैः-प्रथमे[11] । वयः-वयोवयः रहस्ये-अह-मस्मिमित्यत्र[12] । वयोहोइ । महावैश्वानरत्रत

१०. वा—इहच वाइत्यनुवर्तते । वात्परोवाभवति[13] । ववाऽ१-

1. प्र. 6½ सा. 12
2. आरण्य-प्र-2½ सा. 26
3. „ प्र.3 सा. 1
4 प्र. 1½ सा. 35
5. „ 3 सा. 15
6 „ 9½ सा. 10
7. प्र. 6½ सा. 12
8. आरण्य-प्र-2½ सा 26
9. „ 2 सा. 29
10. „ 15½ सा. 6
11. प्र. 6 सा. 27
12. आरण्य.प्र.5 सा.7
13. „ प्र.5½ सा. 3

हाऽ२३४साः-दैवातिथे[1] । ववाऽ२३होइ-वयंघातइत्यत्र[2] गो भास्वरे-उपोषु द्वितीये गोभास्वरः ।

इति सप्तमोदशकः

दशकः ८

१ स्तुषे— वाइत्यनुवृत्तिः वात्परः स्तुषेस्तोभो भवति । वाऽ२र्धाऽ२३४ औहोवा-स्तोऽ३षाऽ२३४५इ । इत ऊतीद्वितीये[3] एवं, स्तुषेऽ । - तवप्रथमे[4] । वाऽ३-स्तोषेऽ२३४५ । आमहीं यवे[5] ।

२ हिं, मान्तश्च— हिंस्तोभः केवलो भवति · मान्तश्च भवति मकारात् · हिं-हिम्म्गयैऽ१-श्यैतप्रभृतिषु—

३. आवोहोहोहोहोवा— आव इति पंचमी-ओकारात् परः होहो, होहोवा एतौस्तोभौ भवतः—औ हो होइ-इन्द्रायसामगायत तृतीये[7] प्रधन्वा[8] -तृतीये । औऽ२-होऽ३होऽ३वा-समेततृतीये[9] औहोहोवाऽ२·मन्तरीक्षे[10] हाउमहि[11] अत्रच ।

४ स्वरत ज्योतिषी— एतौस्तोभौ भवतः - हाउस्वरता·स्वर-

1. प्र. 4½ सा. 9
2. प्र. 5½ सा. 23
3. प्र.7 सा-34
4. „ 7 सा. 33
5. „ 12 सा. 13
6. „ 5½ सा. 32
7. „ 10 सा. 11
8. „ 16½ सा 8
9. „ 9½ सा. 11
10. आरण्य-प्र-½ सा. 9
11. आरण्य-प्र-3-सा-1

सस्वराऽ२३ ता। स्वराऽ३ताऽ२३४५[1]। सुवर्ज्योतीऽ२३४-५ः। पुरुषव्रते[2] दिशांव्रतेच[3]।

५ ओकोगीतीभूतः— ओकः स्तोभः गीतो भवति। ओऽ-३काऽ२३४५ः। वैतहव्य तृतीये[4]। अत्र पञ्चसूत्राणि विलुप्तानि द्राविडकर्णाटक पुस्तकद्वयेऽपि।

इति अष्टमोदशकः

दशकः—९

१ पाता— ओकः पातास्वरो भवति। ओऽ२३४काः। तमुअभितृतीये[5]। आयाह्ययमिति तृतीये[6] पातास्वरः। पाऽ२-३४ ताः।

२ हाउहोवाहा— पातेत्यनुवर्तते। हाउहोवाऽ३हाइ। पातास्वरोभवति, अचोदसतृतीये[7]-प्रतेधारा[8]-प्रहिन्वानो[9]। आयाह्ययमिति द्वितीये[10]-पाऽ३ताइ-इति पातास्वरः।

३ वाहा— वाहास्तोभः पातास्वरो भवति। वाऽ३हाऽ३इ-सखायस्त्वा[11]-अयारुचाद्वितीयेच[12]।

1. प्र. ११½ सा. १
2. आरण्य-प्र ४½ सा. १७
3. „ „ ५-सा-१
4. प्र-४ सा १८
5. „ ९½ सा. २९
6. „ १०½ सा. ४
7. प्र १६ सा. ९
8. „ १५ सा १९
9. „ १५ सा. २१
10. प्र. १०½-सा-३
11. „ ९½ सा. ३३
12. „ ११½ सा. ३५

४ ईयइयाह— पातास्वरो भवति। ईयइयाऽ३हाइ-त्यमूषु द्वितीये[1]।

५. सूष्वा— सूष्वास्वरश्च भवति। ईयइयाहाइस्वरः-त्वंहि क्षैतवद्यशः[2] - इत्यादिषु। सूष्वाणासप्रथमे सूष्वा स्वरः॥

६. एनेयाहा— इयाहास्तोभसमूहः एनास्वरो भवति इकारस्य ऐ भावः सामतन्त्रोक्तः। ऐयाहाइ - आतेवत्साद्वितीये[3] एनावोप्रथमे[4] एनास्वरः॥

७. उहुवाहा— एनाइत्यनुवर्तते। उहुवास्तोभसमूहः एनास्वरो भवति। उहुवाहाइ - कायमा[5]नो द्वितीये।

८. औहोवाहा— औहोवाहास्तोभसमूहश्च एनास्वरोभवति। औहोवाहाइ - असाव्यंशुषष्ठे[6]। अभीनव तृतीये[7] - अपामीवेदू[8]र्म इतिच।

९ जाराहौहोवाहा — हौहोवाहास्तोभसमूहः, जारास्वरो भवति। औहौहोवाहाइ-जगृह्णाते द्वितीये[9] -पवस्व दक्षसाधन प्रथमे[10] अग्निमिन्धानोमनसा[11]। यादिन्द्राहं[12]यथाप्रथमे। जारास्वरः - जरा बोध प्रथमे [13]।

1. प्र. ८½ सा. २
2. प्र. 2-सा 23
3. प्र ½ सा. 17
4. „ 1½ सा. 8
5. „ 1½ सा 21
6. प्र 12½ सा. 26
7. „ 15½ सा. 33
8. „ 15½ सा. 6
9. „ 8-सा-8
10. प्र 12½ सा. 29
11. „ ½ सा 33
12. „ 3 सा. 18
13. „ ½ सा. 25

१० होवाहा — जाराइत्यनुवर्तते । होवाहास्तोभसमूहः जारास्वरो भवति । होवाहाइ - अपामिवेत्यत्र[1] । रहस्ये - होवाहाइ-योनः-इत्यत्र[2] । अत्र उदूहः ।

इति नवमो दशकः

दशकः—१०

१. वाहा— जाराइत्यनुवृत्तिः वाहास्तोभः जारास्वरो भवति वाहाइ । अग्ने विवस्वदाभर इत्यत्र । तिस्रोवाच इति चतुर्थे[3] मुज्यमान इति पंचमे[2] ।

२ होवा— होवास्तोभः जारास्वरो भवति । होवाइ - मूर्धो हाइ, इत्यत्र[4] । होवा-योनिष्टइन्द्र-द्वितीये[5] । प्रसेनानीः इत्यत्र प्रथमे[6] ।

३ ओवा— ओवास्तोभः जारास्वरो भवति । ओवा-अवद्रप्स इति चतुर्थे[7] ।

४ एहिया— एहियास्तोभः जारास्वरो भवति । औहोहिंहा एहिया-स्वादिष्ठया अष्टमे[8] । एहिया-वृषापवस्व पञ्चमे[9] । आइहिया, रौहिणे[10]-एकारस्य आइभावः उदूहश्च ।

1. „ 15½ सा. 6
2. आरण्य-प्र-1½ सा. 15
3. प्र. ½ सा 19
4. प्र. 12½ सा. 10
5. „ 14½ सा. 10
6. „ 1½ सा. 40
7. „ 8 सा. 2
8. „ 15 सा.16
9. प्र. 8 सा. 21
10. प्र. 12 सा. 21

५ ऐही— ऐहीस्तोभः जारास्वरो भवति । ऐही-सुरूपकृत्नु तृतीये[1] । वैराजऋषभे[2] । रौहिणे[3] -आइही-एकारस्य आइभावः उदूहश्च ।

६ हाहा— हाहास्तोभः जारास्वरो भवति । हाहाउ-अंगिरसां व्रते[4] । जमदग्नेर्व्रतेच[5] । हहाउ आकारस्य अत्वं । एतत् पर्यन्तं जाराया अनुवृत्तिः ।

७ पाता— हाहा इत्यनुवर्तते । हाहास्तोभः पातास्वरोऽपि भवति । हाऽ२हाइ अर्दर्शिगाप्रभृतिषु[6] - आयाह्ययमिति[7] द्वितीये पातास्वरः ।

८ शता— हाहास्तोभः शतास्वरो भवति । हाहा-परिस्वानो-गिरि इति पंचमे षष्ठे च[8] । तवत्यं नर्यमित्यत्र शतास्वरः[9] ।

९ औहो— जारा पाता शता चानुवर्तते । औहोस्तोभस्य यथायथं पर्यायेण जारा पाता शतास्वरो भवति । वयामोहो[10] चतुर्थे । इवेंहियाऽ४औहो[11] - श्रृणाऽ३४औहो, बोधन्मना-इत्यत्र[12] - जारा । आयाह्ययमितिद्वितीये पतास्वरः - तवत्यं -

1. प्र 4 सा-35
2. आरण्य प्र. १ सा. 20
3. „ „ 4 सा-20
4. आरण्य प्र 4 सा.2
5. आरण्य. प्र 4 सा.15
6. प्र 1½ सा. 13
7. „ 10½ सा. 3
8. „12½ सा35-36
9. प्र. 11½-सा 42
10. „ 3½ सा. 9
11. „ 4½ सा. 11
12. „ 3½ सा. 23

पृष्ठं १२० : ११. प्र-१२-सा-२७ १२. आरण्य-प्र-४-सा-२०

अत्र शतास्वरः - ओऽ३हो - सखायआशिषामतृतीये । ओहोइ - शंपदाम्[1] । ओहोऽ३इ - आयाही[2] - आत्वारथमिति द्वितीये[3] - परीतोषि तृतीये[4] - राजनेच[5] - ॥

१० नन्दाऽऽइन्द्रातद्विविङ्गाः— ओहोइत्यनुवर्तते - ओहोस्तोभस्य । यथायथं पर्यायेण नन्दा आइन्द्रा तद्विविङ्गास्वरोभवति । ओहो - आतून इन्द्रतृतीये[6] चतुर्थेच[7] । पवतेहर्यतइतिप्रथमे[8] द्वितीये[9] च । मूर्धानमितिद्वितीये नन्दा । ओऽ३होइ - परितोऽषितृतीये[10] । पवतेहर्यत इति प्रथमेच[11] । संहिते आइन्द्रस्वरः - ओहोइ - वयेयथइति प्रथमे[12] । जराबोध इति प्रथमे तद्विविङ्गा । इति दशमोदशकः ॥

दशकः—११

१ द्वितीयः— औहोइत्यनुवर्तते - ओहोस्तोभः द्वितीस्वरो भवति - औहोइ-तमिन्द्रं वाजयइति चतुर्थे[13] । त्यौहो- अयारुचा द्वितीये[14] ।

२ सार्वा— ओहोस्तोभः सार्वास्वरो भवति - ओहोऽ२

1. प्र 11½ सा. 4
2. „ 11½ सा. 6
3. „ 9 सा. 16
4. „ 14 सा. 3
5. आरण्य-प्र-4-सा-19
6. प्र. 4½ सा. 18
7. „ 4½ सा. 19
8. „ 16½ सा. 36
9. „ 16½ सा. 37
10. „ 14 सा. 3
11. प्र 16½ सा. 36
12. प्र. 7 सा. 11
13. प्र 3 सा. 13
14. „ 11½ सा 35

वयेयथप्रथमे[1] - इन्द्रज्येष्ठं-रहस्ये[2] च । यदद्य - अत्र सार्वास्वरः ।

३ एहि हौहो होइ— सार्वाइत्यनुवर्तते-एहीत्यादयः स्तोभाः सार्वास्वराभवन्ति । आइहो - युंक्ष्वाहि वा[3] - एकारस्य आइभावः । ऐ्हीऽ२ - परीतोषिद्वादशे[4] । एकारस्य ऐभावः । आइहीऽ२, रहस्ये - प्रसोमदेववीतये द्वितीये[5] । विश्वेदेवा मम शृण्वन्तु इत्यत्रच[6], अत्राइभावः । हौहोऽ२ - इन्धेराजाद्वितीये[7] । होईऽ२ - जगृह्माते तृतीये[8] इन्द्रसुतेषुप्रथमे च[9] ।

४ उ हा हो हुवे— सार्वाइत्यनुवृत्तिः - उइत्यादयः स्तोभाः सार्वास्वरा भवन्ति । ऊऽ२ - इन्द्रं विश्वातृतीये[10] - हाऽ२इ - वृषाहियाद्वितीये[11] । होऽ२इ - आप्रागात् रहस्ये[12] । हुवाऽ२इ - परिप्रिया द्वितीये[13] । प्रधन्वास इति चतुर्थेच[14] । हुवाये-यदिन्द्राहं - प्रथमे[15] । एकारस्य आये भावः । हुवेऽ२ - हुवेऽ२ होसुनोत सोमपा - द्वितीये[16] ॥

५ इयौ हावेहिया— सार्वाइत्यनुवृत्तिः । इया, औ, हो,

1. प्र 7 सा. 11
2. आरण्य-प्र-½-सा-24
3. प्र. 7½ सा. 22
4. „ 14. सा. 12
5. आरण्य-प्र-2-सा 16
6. आरण्य-„-4-सा-8
7. प्र. 2 सा. 5
8. „ 8 सा. 9
9. „ 9½ सा. 24
10. „ 8½ सा. 19
11. „ 13 सा. 5
12. आरण्य-प्र-4-सा-6
13. प्र 12½ सा. 38
14. „ 16½ सा. 9
15. „ 3 सा. 18
16. „ 7½ सा. 2

एहिया एतेस्तोभाः सार्वास्वराभवन्ति । इयाऽ२ - पुनानस्सो, द्वितीये[1] - औऽ२ - हौऽ२ - इममिन्द्र इति तृतीये[2] । समेत-विश्वाद्वितीये[3] तृतीये[4] च । ऐहियाऽ२ - परोजिती - श्या-वाश्वे[5] ॥

६ ओवा— ओवास्तोभः सार्वास्वरोभवति । ओवाऽ२ - रहस्ये पंचनिधनवैरूपे[6] सोमव्रते[7] च ॥

७ हीष्याइन्द्राऽन्धा मानीषु— ओवाइत्यनुवर्तते - हीषी आ-इन्द्रा आन्धा, मानी, एतेषु स्वरेषु ओवास्तोभो भवति । ओऽ-२३४वा - त्वंह्येहीति द्वितीये[8] - ओऽ३वा, अयं सहस्रमानव - द्वितीये[9] । उच्चाद्वादशे[10] - स्ये तौरश्रवसोत्तरे[11] । ओवा- यो-विश्वाद्वितीये[12] । दिवया - उदुब्रह्मा - इत्यत्र[13] च । ओऽ३४५वा - वृषापवस्व चतुर्थे[14] - इन्द्रं वयमिति द्वितीये[15] । असाव्यंशुः तृतीये[16] - असर्जिवक्तेत्यत्र[17] मानीस्वरः ॥

८ ओहा— पूर्वसूत्रमनुवर्तते । हीषीइत्यादिषु स्वरेषु ओहा-

1. „ 13½ सा. 22
2. „ 8½ सा. 26
3. „ 9½ सा. 10
4. „ 9½ सा. 11
5. „ 15½ सा. 11
6. आरण्य प्र-½-सा-3
7. आरण्य-प्र-3½-सा-9
8. प्र 6 सा. 16
9. „ 11½ सा. 29
10. „ 12 सा. 12
11. आरण्य-प्र-2½-सा-6
12. प्र. 1½ सा. 5
13. प्र 8 सा. 33
14. „ 2 सा 26
15. „ 3½ सा 4
16. „ 1½ सा. 23
17. „ 15½ सा. 5

स्तोभो भवति । ओऽ२३४हाइ - विश्वतोदावन्नितिप्रथमे[1] । ओऽ३हा - योविश्वातृतीये[2] । ओहा-सहस्तन्न रहस्ये[3] । ओऽ-३४हा - एषब्रह्मेति चतुर्थे[4] । इन्द्रायेन्द्रो सप्तमे[5] च ॥

९ शता — ओहाइत्यनुवर्तते । ओहास्तोभः शतास्वरोभवति । ओहा - अभित्रिपृष्ठं[6] - अव - राजनेच[7] ॥

१० एहि हा हो हुवे— एते स्तोभा अपि शतास्वराभवन्ति । ऐही - रहस्ये असाविदेव इति द्वितीये[8] । एकारस्य ऐभावः । हा होऽ३इ - यज्ञायज्ञाप्रथमे[9] । हाहोइ-परिस्वानो इति षष्ठे[10] । हुवाऽ३ - अग्नेयजिष्ठो प्रथमे[11] । एतेस्तोभाः नन्दास्वरेऽपि भवन्ति । ऐहोइ - आतून इति तृतीये[12] । त्वं ह्येतिप्रथमे[13] । एकारस्य ऐभावः । ओकारस्य ओइभावश्च हाहोइ - इन्द्रा-पर्वता अव[14] । हुवाइ-इन्द्रायेन्द्रो-चतुर्थे[15]परिप्रियाद्वितीयेच[16] ॥

इत्येकादशो दशकः ॥

1. प्र. 11 सा. 32
2. „ 1½ सा. 9
3. आरण्य-प्र-5-सा-17
4. प्र. 11 सा. 37
5. „ 12½ सा. 19
6. „ 15 सा. 10
7. आरण्य-प्र-4-सा-19
8. „-प्र-2½ सा-30
9. प्र. 1 सा. 22
10. „ 12½ सा. 36
11. „ 2½ सा. 17
12. „ 4½ सा. 18
13. „ 6 सा. 15
14. „ 8½ सा. 10
15. „ 1½ सा. 16
16. „ 12½ सा. 38

दशकः — १२

१ एहियो हुवे वाहाः— शताइत्यनुवर्तते । एहिया, उहुवे, वाहा, एतेस्तोभाः शतास्वरा भवन्ति । ए^{30}हि^{2}या - यज्ञायज्ञा-प्रथमे द्वितीये [1]च - असाविदेवं - निहवे[2] ॥ ए^{30}हि^{2}याऽ३४-इहेवश्रृण्वएषां[3]। उ^{3}हु^{2}वाइ - स्वादिष्ठया-पचमे[4] । प्रतुद्रवाचतुर्थे[5] अस्यप्रेषावासिष्ठे प्रथमे[6] । उ^{3}हु^{2}वाऽ३ । प्रसेनानीप्रथमे[7]। सियोऽ^{न}-^{20}३हो - वा^{30}हा^{2}ऽ३४३ - इति त्यमुवस्सत्राद्वितीये[8] ॥

२. औहोवा— शताइत्यनुवर्तते । औहोवास्तोभः शता स्वरोभवति । औ^{2}ऽ३हो^{0}वा^{2} - इन्द्रायेन्दो तृतीये[9] । औ^{30}हो^{0}वा^{2}-सखा यआशिषा तृतीये[10]–

३. सप्ताना ब्रुवाणा, प्रेष्ठंवा — औहोवाइत्यनुवर्तते- औ-होवास्तोभ. सप्ताना ब्रुवाणा प्रेष्ठंवा स्वरो भवति । औ^{20}हो^{न}ऽ३वा^{2} प्रमित्रायप्राद्विवीये[11]। प्रयोरिरिक्षओ-मत्रच[12] । परिकोशं इत्यत्र सप्तानास्वरः - औ^{30}हो^{1}वा^{2} - अयावीतीद्वितीये[13] । घर्तादिव इति द्वितीयेच[14] - औ^{20}हो^{1} वा^{2} - आयुश्चक्षुर्ज्योतिः[15]- प्रकाव्यमिति द्वि-

1. प्र. 1 सा. 22 23
2. „ $7\frac{1}{2}$ सा. 36
3. „ $3\frac{1}{2}$ सा. 15
4. „ 12-सा 18
5. „ $14\frac{1}{2}$ सा. 31
6. प्र. 15 सा 4
7. „ 15 सा 16
8. „ $4\frac{1}{2}$ सा 27
9. „ $12\frac{1}{2}$ सा 15
10. „ 10 सा 17
11. प्र $6\frac{1}{2}$ सा 17
12. „ $7\frac{1}{2}$ सा 34
13. „ 13 सा 33
14. „ 16 सा. 20
15. आरण्य प्र. 1 सा. 13

तीये ब्रुवाणास्वरः । औ^{40}हो^{50}वा^{4}-अद्यनो[1] देवइति प्रथमे । प्रेष्ठंव इति प्रथमे प्रेष्ठंवस्वरः ।

४. त्यमूषूवाघड्रीवप्रिया — औहोवाइत्यनुवर्तते । औहो-वास्तोभः त्यमूषु वाघाड्री इवप्रिया स्वरोभवति – औ^{50}हो^{0}वा – सखायआशिषाप्रभृतिषु[2]। त्यमूषुप्रथमे त्यमूषु स्वरः। औ^{20}हो^{1}वाऽ२ - भानोमित्रा इत्यत्र[3] । पवित्रंत इति द्वितीयेच[4] रहस्येकायमान द्वितीये[5]। उध्वंऊषुणइत्यत्र वाघाड्रीस्वरः । औ^{1}ऽ२हो^{3}ऽ२३४वा^{5} । आत्वारथमिति द्वितीये ·इवप्रियास्वर.[6] ।

५ हाहा कया महाँहि— औहोवाइत्यनुवर्तते । औहोवा स्तोभस्य हाहा, कया, महाँहि, स्वरो भवति । औ^{20}होऽ३वा^{2} - इन्द्रोमदायेति पंचमे[7] । परीतोषि तृतीये[8] - अञ्जोवैरूपे - यद्यावई - अत्र हाहा स्वरः । औ^{1}ऽ२३हो^{0} वा^{2} । जगृह्मा चतुर्थे[9]। गृणेतदिन्द्र - प्रथमे[10] । कयास्वरः वाम देव्ये । औ^{2}ऽ३हा^{4}वा^{5} । त्वमग्ने यज्ञानामित्यत्र[11] । इन्द्रसुतेबुद्वितीये महाँहिस्वरः ।

1. प्र $3\frac{1}{2}$ सा 24
2. „ 10 सा 15
3. „ $5\frac{1}{2}$ सा 12
4. „ 16 सा 35
5. आर. प्र. 2 सा 13
6. प्र 9 सा 16
7. „ $10\frac{1}{2}$ सा 23
8. „ 14 सा 3
9. प्र 8 सा 10
10. „ 10 सा 18
11. „ $\frac{1}{2}$ सा 4

६ ज॑घा— औहोवास्तोभस्य जंघास्वरो भवति । औहोऽ-३वाऽ३- अग्निर्वृत्राणि द्वितीये[1] तत्रैव जंघास्वरः ॥

७ होवाहापाताच— चकारात् जंघासमुच्चीयते । होवाहा स्तोभसमूहः - पातास्वरः जंघास्वरश्च भवति । होवाऽ३हाइ - अग्निवो वृधन्तमिति प्रथमे[2] । आयाह्ययमिति द्वितीये पातास्वरः । होवाऽ३हाइ - बृहद्भिरग्ने इति प्रथमे[3] । अग्निर्वृत्राणिद्वितीये जंघास्वरः ॥

८ हौहोवा— हौहोवास्तोभसमूहः - पातास्वरः जंघास्वरश्च भवति । हौहोऽ३वा - अघज्या ओवा इत्यत्र[4] । आरवासखायः अत्र च पातास्वरः । हौऽ३होऽ३वा - यच्छक्रासिप्रथमे[5] । समेतविश्वाद्वितीये तृतीये[6] च । जाघास्वरः अग्निर्वृत्राणिद्वितीये ॥

९ होवा— होवास्तोभः पातास्वरो भवति । होऽ३वा । इदंवसोतृतीये[7] । एन्द्रनो इति द्वितीये[8] च ॥

१० आन्धाहिता— होवाइत्यनुवर्तते - होवास्तोभः, आन्धास्वरो हितास्वरश्च भवति । होवा - परिप्रिया द्वितीये[9] ।

---

1. प्र ½ सा 7
2. „ 1 सा 1
3. „ 1 सा 29
4. प्र 1½ सा 19
5. „ 7 सा 1
6. „ 9½ सा १४-१५
7. प्र ३ सा २३
8. „ १० सा २६
9. „ 12½ सा. 38

परिस्वानो षष्ठेच[1] - आन्धा । हो वाइ - नित्वामग्नेद्वितीये[2], हिता, अग्निरुक्था द्वितीये[3]च । ओवा - उपप्रक्षेमधु[4]-अत्र हकारलोपः - इति द्वादशो दशकः ॥

दशकः - १३

१ इहा— आन्धाहिताचानुवर्तते - इहास्तोभः - आन्धास्वरो हितास्वरश्च भवति । इहा - इहा - अग्निस्तिग्मेनेति तृतीये[5] ॥

२ शता तया यज्ञा— इहेत्यनुवृत्तिः - इहास्तोभः यथायथं शता, तया, यज्ञास्वरो भवति । इहा - आतःपरेण[6] - प्रत्युअदर्शि- इत्यादिषु[7] । इहा - उपोषुजाप्रथमे[8] । अयंपूषातृतीये रहस्ये[9] - इऽ३४हा - आतून चतुर्थे[10] । इन्द्रायागिरः अत्रच[11] । यज्ञायज्ञाद्वितीये[12] यज्ञास्वरः । इऽ३४ - हिया - इति ।

३ वा ओवा— यज्ञाइत्यनुवर्तते - वाओवास्तोभः यज्ञास्वरोभवति - वाऽ३४३ ओऽ३४वा । तरोभिस्सप्तमे[13] परिस्वानो तृतीयेच[14] ।

---

1. प्र-12½ सा-36
2. प्र. 1½ सा-23
3. प्र. 1¹ सा-15
4. प्र. 11½ सा-7
5. प्र 1 सा-6
6. प्र-2 सा-31
7. प्र-7½ सा-24
8. प्र-13 सा-20
9. आरण्य-प्र-2 सा-19
10. प्र-4½ सा-19
11. प्र-8½ सा-11
12. प्र-1 सा-23
13. प्र-6 सा-7
14. प्र 12½ सा-33

४ आरा ता— वा ओवास्तोभः - आरातास्वरो भवति । वाओवा - उपप्रक्षे इत्यत्र[1] - पुनानस्सोद्वादशे[2] - त्वन्नो अग्न इति द्वितीये आराता स्वरः ॥

५. होइहोवा — होइहोवास्तोभः आरातास्वरो भवति । होइहोवा - इमा उत्वा विचक्षत इत्यत्र[3] ।

६. ओमोवा — औमोवास्तोभः आरातास्वरो भवति । ओमोवा । तमिन्द्रंवाजय तृतीये[4] । समेत तृतीये[5] च ।

७. आभी— ओमोवास्तोभः आभीस्वरो भवति । ओमो-ऽ३वा - अभित्वा पूर्व पीतयइत्यत्र[6] । तंवोदस्म नोधसे आभी-स्वरः ।

८. होहेयाहिंहिं — होहा, इया, हिंहिं, एते स्तोभाः आभीस्वराभवन्ति । होऽ३हाऽ३ – अग्निमिन्धानइत्यत्र[7] । ईऽ३या - परिप्रिया द्वितीये[8] - हिंऽ३हिं-तंवोदस्मचतुर्थे[9] । आते अग्नइधीमहि द्वितीये[10]च ।

९. जांतश्च — हिंस्तोभः - जास्वरः आकारान्तश्च

1. 11½ सा-7
2. प्र-13½ सा 32
3. प्र-3½ सा-16
4. प्र-3 सा-12
5. प्र-9½ सा-11
6. प्र-6½ सा-29
7. प्र-½ सा-33
8. प्र-12½ सा-38
9. प्र-5½ सा-36
10. प्र 11 सा 2

भवति-हिं - हिम्माइ - हिम्मायेऽ३ - उद्वेदभि[1] यज्ञायज्ञा[2] - श्यैतादिषु[3] उदुत्यं अत्र जास्वरः ।

१० ओ हो ओहाइ— जाइत्यनुवृत्तिः । ओ हो ओहाइ एते-स्तोभाः जास्वरा भवन्ति । ओइ - चित्रइच्छिशोरित्यत्र[4] । उपप्रक्षेत्यत्रच[5] - होइ - होइ - नहिवश्च, द्वितीये[6] । ओहाइ - दधिक्राव्ण इति[7] ।

इति त्रयोदशो दशकः

॥ प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ॥

—×—

॥ द्वितीयः प्रपाठकः ॥

१. हितामन्द्रौ— ओहाइ इत्यनुवर्तने, ओहाइस्तोभः हिता-स्वरो भवति, मन्द्रस्वरश्च भवति । ओहाइ - दधिक्राव्ण इत्यत्र[8] । ओहाइ-यदिन्द्रना-प्रभृतिषु[9]च । अग्निरुक्थाद्वितीये[10] हितास्वरः । मन्द्रयासो इति मन्द्रस्वरः ।

२. हा ओहा— इहमन्द्र इत्येवानुवर्तते । हाओहास्तोभः मन्द्रस्वरो भवति । हाओहायत्सोमम[11] । हा ओऽ६हा-कर्षं-णम्-प्रतुद्रवा-चतुर्थे[12] ।

1. प्र 3 स-25
2. प्र 1 सा-25
3. प्र 5½ सा-32
4. प्र 1½ सा-35
5. प्र 11½ सा-7
6. प्र 6 सा-18
7. प्र 9 सा-20
8. प्र 9 सा-20
9. प्र 7½ सा-32
10. प्र 1½ सा 15
11. प्र 10 सा-3
12. प्र 14½ सा-31

३. वारा— हाओहाइत्यनुवर्तते । हाओहा स्तोभः वारास्वरो

2 3 5
भवति । हा ओऽ२३४हाइ । पवस्वसोममधुमाविति[1] । अश्व-

न्नत्वा तृतीये वारास्वरः ।

४. वाओवौहोवाहाहोहा— वाराइत्यनुवर्तते । वाओवा औहो-

2 3
वा, हाहोहा, एते स्तोभाश्च वारास्वरका भवन्ति । वा ओऽ२३४

5
वा । वस्याइन्द्रासीत्यत्र ॥ सोमउष्वाषष्ठे[2] - इन्दुर्वाजीति द्वि-

2 5
तीयेच[3] । औऽ३होर२३४ वा-इममिन्द्र तृतीये[4] - इन्द्रक्रतु द्वि-

2 3 5
तीये[5] - प्रधन्वासोप्रथमे[6] हा होऽऽ२३४ हा - प्रसोमदेववीतये

पंचमे[7] । तंगूर्धयातृतीये[8] ।

५. हाओवा हाओवा— वाराइत्यनुवर्तते । हाओवा हाओवा

2 3 5 2
इतिद्विरुक्तस्तोभसंघश्च वारास्वरो भवति । हाओऽ२३४वा-हा

3 5
ओऽ२३४वा-परीतोषीत्यन्त्ये[9] । अयापवस्वतृतीये[10] । सहो-यस्ते

मदतृतीयेच[11] ।

६. सप्ताना सस्वरखि— हा ओवाइत्यनुवर्तते । सस्वर, खि-

अभ्यस्तः-सप्तानाइति तस्यैव विशेषणम्, हाओवास्तोभो अभ्यस्तः

सप्तावास्वरको भवति । महित्रीणामिति द्वितीये[12] । तिस्रोवाच

इति षष्ठेच[13] । परिकोशमित्यत्र सप्तानास्वरः ॥

1. प्र 15 सा-15
2. प्र 14 सा-30
3. प्र 15 सा 28
4. प्र 8½ सा-26
5. प्र 6½ सा-24
6. प्र 16½ सा-6
7. प्र 14 सा-24
8. प्र 2½ सा 33
9. प्र 14 सा-15
10. प्र 15½ सा-3
11. प्र 12½ सा-3
12. प्र 5 सा-18
13. प्र 12½ सा-12

20 30 0
७. णंकुणु— हाओवास्तोभः णंकुणुस्वरो भवति । हाओवा

अष्टमे वैरूपे[1] - हुवेविराजमित्यत्र च[2] । विश्वतोदावन् द्वितीये[3]

एस्वादोः-संकृतिनि[4] । इमाओवा इत्यत्र णंकुणुस्वरः ॥

८. वृत्राणी— हाओवाइत्यनुवर्तते । हाओवास्तोभः वृत्राणी-

50 4 5
स्वरश्च भवति । हाओवा - पाहिनोअग्नतृतीये[5] । सोमउष्वा-

प्रथमेच[6] । अग्निर्वृत्राणीति द्वितीयेवृत्राणीस्वरः ॥

९. औहोहा— वृत्राणीत्यनुवर्तते - औहोहास्तोभः वृत्राणी-

50 4 5
स्वरो भवति । औहोहाइ - अयापव इति प्रथमे[7] । यण्वै-

रहस्ये[8] - उदूहेन ॥ एकं सूत्रं विलुप्तम् ॥

इति प्रथमो दशकः ॥

१. स्वरः— औहोहाइत्यनुवर्तते । औहोहास्तोम संघः,

30 म 2
स्वरस्वरो भवति । औ होऽ३हाऽ३, यदाकदाद्वितीये[9] । इमा

10 बि
स्तइन्द्रइत्यत्रच[10] - बाजम्-साम्नि स्वरस्वरः । अत्रैव सूत्रं- सूरः

20 1
इतिपाठान्तरं - सूरोऽ२३नाऽ३ - अयारुचाप्रथमे[11] - औहोहा

स्तोभः सूरसंघातो भवति ॥

2
२ तिपौँ— औहोहास्तोभः - तिपौँस्वरश्च भवति । औऽ३-

0 2 1 2
होहाइ - वामदेव्ये[12] - आहर्यताचतुर्थे ति पौँस्वरः[13] ॥

1. आरण्य प्र-½ सा-8
2. आरण्य प्र-1½ सा-16
3. आरण्य प्र-2½ सा-14
4. आरण्य-2½ सा-19
5. प्र -1 सा 28
6. प्र 14. सा-25
7. प्र. 15½ सा-1
8. अरण्य-2½ सा-11
9. प्र 7½ सा-6
10. प्र 5 सा-12
1. प्र 11½ सा 34
12. प्र 4½ सा-25
13. प्र 15½ सा-37

३. औहोन्वन्— नुशब्देन प्रत्युत्क्रामः - अन्शब्देन अन्तः । तिपौँ इति चानुवर्तते औहोस्तोभः तिपौँस्वरो नुअन्तश्चभवति ।
30 2
प्रत्युत्क्रामान्तो भवतीत्यर्थः । ओहोऽ१इ । इमाउत्वापुरूवसोऽभि प्रनो इत्यत्र[1] - प्रेष्ठं व इति द्वितीये[2] । महावैराजेच[3] ।

४. एह्यौ— द्विवचनान्तम् । तिपौँ इत्यनुवर्तते - एहिस्तोभः
20 0 30 2
द्विरुक्तश्च तिपौँस्वरोनुअन्तो भवति । ऐहीयैहीऽ१ - सुरूपकृद्वितीये[4] - एकारस्य ऐभावोऽन्त्यदीर्घश्च ॥

५. वेदसंगृ— एह्यौ इत्यनुवर्तते - वेद - संगृ - स्वरयोश्च एहिद्विरुक्तस्तोभो भवति । एकारस्यैभावः अन्त्यदीर्घश्चसिद्ध-
500 0 0
एव-ऐहीयैही - क्वस्यवृषभ इति[5] । कईवेदा इति वेदस्वरः ।
10 10
ऐहीऽ२ - ऐहीऽ२ । परीतोषिद्वादशे[6] । आतून इति प्रथमे संगृस्वरः ॥

६. ओन्दधा— ओंस्तोभः, दधास्वरोभवति
2
ओऽ३१म-शाक्वरऋषभे[7]-महावैश्वानरव्रते[8] च । श्रतेदधामीतिषष्ठे दधासरः॥

७. उप—दधा इत्यनुवर्तते-उपस्तोभश्च दधा स्वरो भवति ।
2 1 2 1 1
एऽ३ - उपाऽ३१२३४५ ॥ अपादुशि प्रथमे द्वितीये च[9] ॥

1. प्र 4 सा-3
2. प्र ½ सा-10
3. आरण्य-प्र-1½ सा-31
4. प्र 4 सा 3½
5. प्र-3½ सा-28
6. प्र. 14 सा-12
7. आरण्य-प्र-1 सा-21
8. आरण्य-प्र-5½ सा-4
9. प्र-4 सा-1-2

८. गाया—उपइत्यनुवर्तते उपस्तोभश्च गायास्वरो भवति ।
3 2
उपाऽ३१-परीतोषि त्रयोदशे[1] गायन्तित्वाप्रथमे गायास्वरः ।

९. औहो— औहोस्तोभः गाया स्वरो भवति -
3 2
औहोऽ३१इ । आत्वारथमिति द्वितीये[2] यत्सोममिति चतुर्थे[3] । वैराजे[4] - पवते हा द्वितीये च[5] ।

१०. नन्दौहौहो— औहौहोस्तोभः नन्दास्वरो भवति ।
20 10
औहौहोइ । प्रधन्वासइतितृतीये[6] । मूर्धानमिति द्वितीये नन्दास्वरः ।

इति द्वितीयोदशकः ॥

१. हये— हयेस्तोभः नन्दास्वरो भवति
2 1 2
हयायेऽ३ । वृत्रस्यत्वा द्वितीये[7], इन्द्रं विश्वासप्तमे[8]च ।

२. द्वौनृम्णे— द्वौ हयेस्तोभौ नृम्णास्वरौ भवतः ।
2
हयाइ-
2
हयाइ-तरणिरि-द्वितीये[9] । इन्द्रं विश्वाषष्ठे[10] एन्द्र पृक्षुका इति नृम्णास्वरः ।

३. हाउवा— हाउवास्तोभश्च नृम्णा स्वरो भवति ।
1
ज्यासेऽ-
2
२३-हाउवा । गिर्वण इत्यत्र[11] । रहस्ये बहुलम् ।

1. प्र 14 सा-13
2. प्र 9 सा-16
3. प्र 10 सा-4
4. आरण्य प्र-1½ सा-3
5. प्र-16½ सा-37
6. प्र 16½ सा-8
7. प्र-९ सा-23
8. प्र 8½ सा-23
9. प्र 6 सा-9
10. प्र 8½ सा-22
11. प्र 5 सा-21

४. उवापूर्वः - उवापूर्वश्च हाउवास्तोभः नृम्णा स्वरो भवति।
2 2
वाऽ३-हाउवा–इन्दुर्वाजी तृतीये[1] सोमाः पवन्तेप्रथमेच[2] ॥

५. हावि — नृम्णाअनुवर्तते-वि-मन्द्रस्वरे वर्तमान-हाशब्दपूर्वश्च
5 2
हा उवास्तोभः नृम्णास्वरो भवति । हा-हाउवाऽ३–अधज्मा
ओवा[3]-ओजस्तदस्य[4] प्रथमे·परीतोषिद्वितीये च[5] ।

६. औहो—हावि नृम्णाचानुवर्तते - मन्द्रस्वरेवर्तमानः हा-
5 2 0
शब्द पूर्वः औहोस्तोभश्च नृम्णास्वरो भवति । हा-हाऔहोइ-
प्रकेतुना[6] द्वितीये । अस्यप्रे प्रथमेच[7] ॥

50
७. पाह्योहाए— ओहाएस्तोभः पाहिस्वरो भवति । ओहा-
5
ऽ६ए । योविश्वा, तृतीये[8], प्रप्रवस्त्रिष्टुभं[9], सदोविशोयेच[10],
पाहिनो अग्न इति द्वितीये पाहिस्वरः ॥

८. आऔहोस्तोत्रानुबन्धः — आपूर्वः औहोस्तोभः स्तोत्रानु-
1 2 2
बन्धस्वरो भवति । आऔऽ३हो -वृत्रस्यत्वाद्वितीये[11] । प्रहो-
ताजातः[12] इन्द्रंवयंमहा[13] - तंवोदस्म[14]प्रमिवायतृतीये स्तोत्रानु-
1 2
बन्धस्वरः - स्तोत्राऽ३म् ॥

---

1. प्र 15 सा-29
2. प्र $15\frac{1}{2}$ सा–24
3. प्र $1\frac{1}{2}$ सा-19
4. प्र 5 सा-5
5. प्र 14 सा-2
6. प्र 2 सा-7
7. प्र 15 सा–4
8. प्र $1\frac{1}{2}$ सा–6
9. प्र 9 सा-22
10. प्र $13\frac{1}{2}$ सा 31
11. प्र 8 सा-22
12. प्रा·2 सा-16
13. प्र $3\frac{1}{2}$ सा-4
14. प्र $5\frac{1}{2}$ सा-३३

९ एहियौहोवाच— चकारात् आइत्यनुवर्तते । आपूर्वः औ-
4 50 5
होवास्तोभः, एहियास्वरोभवति । आऔहोऽ६वा - सुरूप-
तृतीये[1] - जगृह्माचतुर्थेच[2] । विशोविशोइत्यत्र एहियास्वरः ॥

१०. औहोहोवा पिबाद्विताममहीयसा— औहोहोवास्तोभसमू-
20 0 10
हस्य पिबा, द्विता, मही, यसा, स्वरोभवति । औहोहो-
वाऽ२ - महिव्रीणा-हाउमहीत्यत्र आरण्ये[3] । ब्राह्मणादीत्यत्र
20 1 2 2
पिबास्वरः । औहोहोऽ३वा - नाकेसुपर्णं रहस्ये[4] । पाहिनो
30 2 3 5
अग्नइति द्वितीये द्वितास्वरः । औहोहोऽ२३४वा अग्निर्वृत्रा-
30 0
णितृतीये[5] । महित्रीणामिति प्रथमे महीस्वरः । औहोहोऽ२-
5
३४वा - पाहिनो द्वितीये[6] । आविशन् कलशमिति द्वितीये[7],
वृषापवस्व सप्तमेच[8] । इडामग्न इत्यत्र यसास्वरः ॥

इति तृतीयोदशकः ॥

१. औहोवा सख्युश्च — औहोवास्तोभसमूहः सख्युस्वरो
30 5
भवति । चात् या स्वरोऽपि । औहोऽ२३४ वा-उपत्वाजा द्वि-
तीये[9] । अश्वन्नत्वाप्रथमे[10] । प्रोअयासीदिति चतुर्थे[11]सख्युस्वरः॥

२. औहोवाहामधोपूष्णा— औहोवाहास्तोभसमूहः मधोस्वरः

---

1. प्र-४ स-३५
2. प्र-८ सा-१०
3. आर. प्र-३ सा-१
4. आर. प्र-३ सा-३
5. प्र-$\frac{1}{2}$ सा-८
6. प्र १ सा-२७
7. „ १३ सा-२५
8. „ १२ सा-२९
9. प्र $\frac{1}{2}$ सा-२३
10. „ $\frac{1}{2}$ सा-२८
11. „ १६ सा-१७

30 2 30 2
पूष्णास्वरश्च भवति । औहोऽ३४ वा हाइ-त्वमग्ने गृहपतिरिति प्रथमे[1] । योविश्वातृतीये मधोस्वरः ।
30 0 0 2
औहोवाहाऽ३४-बृहद्वय- इति द्वितीये[2] । तरणिरिति द्वितीये[3] । परिप्रधन्वद्वितीयेपूष्णा- स्वरः ॥

३. शंयादपत्यः—औहोवाहाइत्यनुवर्तते । औहोवाहा स्तोभ- समूहः शंयात्परः अपत्यस्वरो भवति ।
40 50 30 2
औहो-वाहाइ । त्व- मग्नेगृहपतिरिति तृतीये[4]-पवस्वदक्ष इतिप्रथमेच[5] । अपत्यमि- त्यत्र अपत्यस्वरः । अत्र वृजिनं रिपूं इतिग्राह्यम् ॥

20 10 20 1 1 1 1
४. औहोचन इन्द्र— औहो औहोवाऽ२३४५ हाउ-आदित्प्र- त्नस्य[6] । जगृह्यातेप्रथमे[7], अहमिद्धिपितुःपरि[8]-अभित्यन्देवा- याम्[9] ॥ औहोपूर्वः औहो वाहास्वरः एवं भवति (न स्फुटं) ।

५. यन्तावाजा—औहोवाहास्तोभसमूहः यन्ता स्वरः वाजा- स्वरश्च भवति -
20 1 1 11
औहोवाऽ२३४५हाउ । आदित्प्रत्नेत्यत्र[10] । अहमिद्धि-बवच-[11] प्रहोताजातइतिद्वितीये यन्तास्वरः ।
2 0
औऽ३हो-
0 2
वाहाउवाऽ३ - द्वितीये अन्तरिक्षे[12] । त्वामिद्धिप्रथमेच[13] । कस्त- मिन्द्रेति प्रथमेद्वितीये च वाजास्वरः ।

---

1. प्र १½ सा-३०	5. प्र १२½ सा २९	9. प्र ११½ सा ३७
2. „ २ सा २९	6. „ ½ सा ३४	10. प्र. ½ सा ३४
3. „ ६ सा ९	7. „ ८ सा ७	11. „ ४ सा १३
4. प्र १½ सा ३३	8. „ ४ सा १३	12. आ प्र ½ सा १०
		13. प्र ५½ सा २८

६. आदूता—औहोवाहाइत्यनुवृत्तिः - औहोवाहास्तोभसमूहः आकारपूर्वश्चेत् दूतास्वरो भवति ।
2 30 4 5 0
आऔहोवाहाइ-यदिन्द्राहाम् -द्वितीये[1] । चतुरिडपदस्तोभेच[2] । अग्निन्दूतमिति दूतास्वरः ।

७. औहोहोवाहा – आदूताइत्यनुवर्तते - औहोहोवाहास्तोभ- समूहः आकारपूर्वश्चेत् दूतास्वरो भवति ।
2 30 40 5
आ-औहोहोवाहाइ- अयंविचाइति[3] ।

८. अग्निमी— औहोहोवाहा इत्यनुवर्तते । औहोहोवाहा स्तो- भसमूहः अग्निमीस्वरोभवति ।
50 40 5
औहोहोवाहाइ । जगृह्यातेद्वि- तीये[4] । अभित्यंदेवमित्यत्र[5] । अग्निमीडिष्व इत्यत्र अग्निमीस्वरः ।

९. हाउवै गवि—हाउवैस्तोभसमूहः गविस्वरो भवति । हाऽ२-
1
ऊऊवाऽ२-यदिन्द्रना[6]-मोषुत्वा द्वितीये[7] । त्वंह्येहीतिप्रथमे-गवि- स्वरः ।

१०. अय एहिया—अयस्तोभः एहियास्तोभो भवति ।
3 2 3 5
इयायो- ऽ२३४वा । त्वमिन्द्रबलाद्वितीये[8] ।
3 2 3 5
अयायोऽ२३४ वा - सोमः पूषा इत्यत्र,[9]-श्रत्तेदधामीति तृतीये[10]च । पंचनिधनवामदेव्ये एहियास्वरः ॥

इति चतुर्थो दशकः ॥

---

1. प्र ३ सा १९	4. प्र ८ सा ८	7. प्र ७ सा ३६
2. आर प्र १ सा २८	5. „ ११½ सा ३७	8. „ ३ सा १६
3. प्र १३½ सा १७	6. „ ६½ सा ३२	9. „ ४ सा १५
		10. „ ९½ सा ३

१. हाहा वाहा हारथ्यः—हाहा, वाहा, हा, एतेस्तोभाः रथीस्वरा भवन्ति । हा हाऽ३१ उवाऽ२३-अञ्जोवेरूपे[1] । पुवावस्सो इति रहस्ये[2], आंगिरसे । वाहाऽ३१ उवाऽ२३ । उपप्रक्षेसाम्नि[3] । सुनीथोघा इत्यत्रच[4] । हाऽ३१ उवाऽ२३ । प्रसोमदेव इति चतुर्थे[5] । अश्वीरथी प्रथमे रथीस्वरः ॥

२. हौ सपौवा—हौस्तोभः सपौवास्वरो भवति । हौवाओऽ२३४ वा-आंगिरसे[6], अष्टेडपदस्तोभे[7]च । तन्त्वागोपेत्यत्रसपौस्वरः ॥

३. हाइ तृतीयः--- हाइस्तोभः तृतीयस्वरो भवति । हाइ-अरिष्टे[8]-अष्टेडपदस्तोभेच[9] ॥

४. हुं--- तृतीय इत्यनुवर्तते - हुँस्तोभः तृतीयस्वरो भवति । हुंऽ२ ३४५-प्रवोमहेद्वितीये[10] । विधुन्दद्रेति द्वितीये[11] उदुत्येम-धुमत्तम इति तृतीये[12] । इन्द्रं विश्वा इति सप्तमेच[13] ॥

५. ष्ठाः— हुं इत्यनुवर्तते - हुंस्तोभः ष्ठास्वरोभवति-हुंऽ२-३४५ । इत्येवोदाहरणम् । ष्ठाऽ२३४५ : इति ष्ठास्वरः ॥

---

1. आर प्र ½ सा २
2. आ प्र ½ सा १९
3. ,, ११½ सा ७
4. ,, ५ सा ३३
5. ,, १४ सा २३
6. आर प्र ½ सा १९
7. आर प्र १ सा २५
8. आर प्र ½ सा ११-१२
9. आर प्र १ सा २५
10. प्र ८ सा ३१
11. प्र ८ सा २५
12. ,, ६½ सा ७
13. ,, ८½ सा २३

६. इयसूनुः- इयस्तोभः - सूनुस्वरो भवति । सूनूऽ३होइ । इया-ऽ३होइ-त्वमिन्द्रबलाद्वितीये[1] । उच्चावचमे[2] । रहस्ये-तृतीय-[3]खण्डाद्ये । इयाऽ२३४५-द्वंद्वे[4]यच्छक्रासीत्यत्र ।

७. हुवे द्रुकेसानि—हुवेस्तोभः द्रुके, सानीस्वरोभवति । ओइ-त्विकइत्यत्रद्रुकेस्वरः । इममूषु अत्रसानीस्वरः । हुवाइ-प्रमंहि-ष्ठाद्वितीये[5] । बहुवम् । इन्द्रक्रद्वितीये[6] हुवेऽ२-हुवेऽ२हो । सुनोतसा - द्वितीये[7] । हुवाऽ२इ प्रधन्वासो चतुर्थे[8] - हुवाइ - हुवाये यदिन्द्राहंयथाप्रथमे[9] ।

८. ववागोभा—ववास्तोभः गोभास्वरो भवति । ववाऽ२३होइ-वयं[10]घाते । उच्चातेजा [11]द्वादशे । स्ये-स्वरसाम्नि[12] तृतीये होववाऽ-२३होइ ॥

९. होवा—होवाच गोभास्वरो भवति । होवाऽ२३होइ-अवा-हगोप्रथमे[13] - इन्द्रोविश्वस्य राजति[14] द्वितीये ।

॥ इति पञ्चमः खण्डः ॥

१. मर्ता - होवाइत्यनुवर्तते होवामर्तास्वरो भवति ।

---

1. प्र ३ सा १५
2. ,, १२ सा ९
3. आर प्र १ सा १
4. आर प्र २½ सा २
5. प्र २½ सा २७
6. ,, ६½ सा २४
7. ,, ७½ सा २
8. ,, १६½ सा ९
9. प्र. ३ सा १८
10. प्र ५½ सा २३
11. ,, १२ सा १२
12. आ प्र ३ सा ११
13. प्र ४ सा ४
14. ,, ११½ सा २६

मर्ताऽ३होइ इतिमर्ता । होवाऽ३होइ-अयन्तइन्द्रसोप्रथमे[1] इमेत-इन्द्रसोमा[2] इति च । अभिप्रियापंचमेच[3] ॥

२. होइहोवा–होइहोवाऽ३होइ प्रकेतुनाप्रथमे[4] । होइहोवाऽ३-होयेऽ३४ अभिप्रिया [5]चतुर्थे ॥

३. हाउवा मन्द्रा – हाउवास्तोभः मन्द्रस्वरो भवति - हरिश्म श्रुन्नवर्मणाऽ६-हाउवा। प्रभूर्जयन्ता[6]मित्यत्र। साकमुक्षाद्वितीये[7] अभीनोवान्तिमे[8] ।

४. हियचु—अत्र वृत्तिः न लभ्यते । हम्माऽ५ हि-आऽ६ हाउ-वा । प्रसम्राजतृतीये[9] । वा जियेऽ५-हियाऽ६ हाउवा । एषस्यते मधुमानित्यत्र[10] । नयेऽ३४ - हियाऽ६हाउवा । प्रतुद्रवा तृतीय चतुर्थयोः[11] ॥

५. अनुत्तः··· त्वमिन्द्रयशा असितृतीये[12] - अनुत्तऽ२३४ आऽ-६-हाउ । पंचमस्वरे अनुत्तस्वरः । हाउहाउ-हुप्-प्रकावियां[13] । रहस्येद्वितीयस्वरादिषु बहुलम्[14] ॥

1. प्र ४ सा ३०
2. ,, ४½ सा ४
3. ,, १६ सा ५
4. ,, २ सा ६
5. ,, १६ सा ४
6. ,, २ सा ११
7. ,, प्र १५ सा २५
8. ,, १५½ सा ३०
9. प्र ३½ सा ३३
10. ,, १५ सा १४
11. ,, १४½ सा ३०, ३१
12. ,, ६ सा ३३
13. ,, १४ सा ३६
14. आ-प्र ३ सा ९

६. वान्··· हाउस्तोभः वान् विशिष्टो भवति - हाउहाउहाउवा-परीतोषि चतुर्दशप्रभृतिसप्तदशान्तम्[1] । रहस्ये-द्वितीयस्वरे[2] बहुलम् ॥

चत्वारिसूत्राणि लुप्तानि - इति षष्ठोदशकः ॥

१. इष्टारातिबृहा— वाइत्यनुवर्तते - इष्टा-राति-बृहास्वरेषु वा पञ्चमस्वरो भवति । जराबोधोवा[3] जोनपोवा[4] एनावोचतुर्थे इष्टास्वरे । रातिःकदोऽ२३४वा[5] मात्स्वप्रभूऽ२३४वा इमेतइन्द्रसोमाः[6] । रातिस्वरे । बृहाऽ३उवा३[7] । बृहास्वरे बहुलम् । शचीभिर्नः इत्यत्र रातिस्वरः । सोम राजानमित्यत्र बृहास्वरः ॥

२. यन्ता नतो श्रुष्टा आस्ता सहो मयो—वान्ताइत्यनुवर्तते । यन्ता नतो-श्रुष्टा-आस्ता सहो-मयो - एतेषु स्वरेषु वान्तानि पर्वाणि भवन्ति । यन्ताउवा- प्रहोताजात इति प्रथमे[8] नतोवा-नतस्य मायया इत्यत्र[9] । श्रूष्टाउवा-इन्द्रमच्छेति चतुर्थे[10] आस्ताऽ३उवा-उद्धेदभिद्वितीये[11] । सहोऽ२३४ वा - अग्निव इतिप्रथमे[12] मयोवा - आतेवत्सा इति प्रथमे[13] मयोस्वरः ॥

1. प्र १४ सा १४-१७
2. आ प्र ३ सा १०
3. प्र. ½ सा २६
4. ,, १½ सा ११
5. प्र ७½ सा ४
6. ,, ५½ सा ४
7. ,, २½ सा १
8. ,, २ सा १४
9. प्र २½ सा २३
10. ,, १६½ सा ४
11. ,, ३ सा २५
12. ,, १ सा 1
13. ,, ½ सा १६

३. मदाऽऽनीगृणीसत्या --- वान्ताइत्यनुवर्तते । मदा आनी-गृणी-सत्या एतेषु स्वरेषु वान्तानि पर्वाणि भवन्ति । एतमुत्यं इति द्वितीये मदास्वरः[1] । हिराऽ३१उवाऽ२३, पुनानस्सो नवमे[2] । रयाऽ३१उवाऽ२३, सोम उष्वाण इति पंचमे[3] । अगन्मवृत्रेत्यत्र[4] आनीस्वरः - हाऽ३१ उवाऽ२३-इलान्दे तृतीयेऽनुगाने[5] । तन्तेमदमिति प्रथमे[6] गृणीस्वरः - भगाऽ५याउ-वा-परिप्रधन्वेति पंचमे[7] । त्रिकद्रुकेषु[8] इति अत्र सत्यास्वरः-सत्य-इन्दुस्सत्याऽ५ मिन्द्राउ-वा ॥

४. उग्रं मेतो वारा --- वान्ताइत्यनुवर्तते - उग्रं-मेतो-वारा-एतेषु स्वरेषु वान्तानि पर्वाणि भवन्ति । उच्चाऽऽमहीयवे[9]उग्रं । द्रवाससाऽ३१उवाऽ२३४५ औवं भृगुव इति प्रथमे[10]-समेत-विश्वा इतिप्रथमे[11] मेतोस्वरः । आरत्न-धाउवाऽ२३-पुनान-स्सोषष्ठे[12] । रयिम-षाउवाऽ२३-अभी नोवा इति द्वितीये[13] । अश्वन्नत्वा इति तृतीये[14] वारास्वरः - नवानवोऽ२३४ वा - तंवोदस्म इति चतुर्थे[15] । इहोऽ२३४वा - इमाउत्वापुरूवसो-गिरो-इति द्वितीये[16] ॥

1. प्र १७ सा १७
2. ,, १३½ सा २९
3. ,, १४ सा २९
4. ,, २ सा ३०
5. आ प्र ४½ सा ३
6. प्र ९½ सा ३१
7. ,, ११ सा १५
8. ,, ११½ सा २७
9. ,, १२ सा १३
10. ,, ½ सा ३१
11. प्र ९½ सा ९
12. ,, १३½ सा २६
13. ,, १५½ सा २७
14. ,, ½ सा ३०
15. ,, ५½ सा ३६
16. ,, ६½ सा ३

५, वा ओवान्ता--- वाराइत्यनुवर्तते । वारास्वरेण वाओवा-न्तानि पर्वाणि भवन्ति । सपौवाओऽ२३४वा । कौवाओऽ२३-४वा-तन्त्वागोपा इत्यत्र[1] । विकौवा ओऽ२३४वा - अभिद्युम्न-मिति द्वितीये[2] ॥

६. महौवान्ताच --- चकारात् - "वाओवान्ता"इत्यनुवर्तते । महीस्वरेण, ओवान्ता वाओवान्तानिच पर्वाणिभवन्ति । हत्यौवा ओऽ२३४वा । तुभ्यौवा ओऽ२३४वा । त्वँहत्य इत्यत्र[3] । विपा-गिरौ वाओऽ२३४वा । यदा कदा इति तृतीये[4] । अप्सू, दक्षौ वा ओऽ२३४वा । श्येनः, नयौ वाओऽ२३४वा । असा, वियौवा ओऽ२३४वा । असाव्यँशु तुरीये[5] । ओवान्तान्युच्यन्ते । यता ओऽ२३४वा । तंवः सखा द्वितीये[6] । महित्रीणाप्रथमे मही स्वरः ॥

७. पासा—वाओवान्ता ओवान्ता इति चानुवर्तते । पासास्वरे वाओवान्तानि, ओवान्तानि च पर्वाणि भवन्ति । वाऽ३ओऽ-२३४वा । तरणिरिति तुरीये[7] । युयोतवानओ, अपामीवासपा-इत्यत्रच[8] । यः का ऽ३ओऽ२३४वा । [9]प्रमन्दिनेत्यत्र । स्त ओऽ-

1. प्र १ सा १४
2. प्र १७ सा ७
3. प्र ८ सा २७
4. प्र ७½ सा ७
5. प्र १२½ सा २४
6. प्र १६½ सा १७
7. प्र ६ सा ११
8. प्र १० सा ३०
9. प्र ९½ सा २३

२३४ वा । मानो हृणीथा [1]प्रथमे । उद्घे दभीति तृतीये[2] पासा-स्वरः ।

८. प्रहू---वा ओवान्ता ओवान्ता इति चानुवर्तते । प्राहूस्वरे वा ओवान्तानि ओवान्तानि च पर्वाणि भवन्ति । दिवाः-पा यौ वा ओऽ२३४वा । अग्नेजरित इति [3]प्रथमे । यारौवाओऽ२३४वा । यदिन्द्रयावत[4] इति प्रथमे । वाऔवाओऽ२३४वा - पुराभिन्दुरित्यत्र[5] । यौसा ओऽ२३४ वा - अग्निस्तिग्मेव प्रथमे[6] । प्रतित्यं चारु[7] अत्र प्रहूस्वरः ।

९. हान्ता च--- प्रहू इत्यनुवर्तते । प्रहूस्वरे हान्तानि च पर्वाणि भवन्ति । सत्योऽ२३४हा । अभिप्रगो प्रथमे[8] । गच्छोऽ२३४ हा । सुतासोमधु चतुर्थे पञ्चमे च[9] ॥

१०. वारा यसा त्वोता--- हान्ता इत्यनुवर्तते । वारा, यसा, त्वोता इत्येतेषु स्वरेषु हान्तानि पर्वाणि भवन्ति । अच्छा नप्त्रोऽ२३४ हाइ - अग्निं वो वृधन्तमिति तृतीये[10] । अश्वंनत्वा तृतीये[11] वारास्वरः । णयोऽ२३४ हाइ । पुरुत्वाद्वितीये[12] । इडा-

1. प्र २½ सा ३४
2. प्र ३ सा २६
3. प्र १ सा ३२
4. प्र ७½ सा ३१
5. प्र ९ सा २१
6. प्र १ सा ४
7. प्र ½ सा २७
8. प्र ४½ सा २०
9. प्र १५½ सा १९,२०
10. प्र १ सा ३
11. प्र ½ सा ३०
12. प्र २½ सा ९

भग्ने[1] इत्यत्र यसास्वरः । नावाऽ२३हाऽ३४३इ । प्रेष्ठंव इति प्रथमे[2] । योनो वनुष्यन्न इत्यत्र[3] त्वोतास्वरः ॥

इति सप्तमो दशकः ।

१. जाऽघा दार्शा जारा — हान्ता इत्यनुवर्तते । जाँघा, दार्शा, जारा इत्येतेषु स्वरेषु हान्तानि पर्वाणि भवन्ति । ऊग्राऽ३ऽहाइ । उच्चातेजातमिति षष्ठे[4] । स्तूऽ२३४ षे हाइ, विशोविशीये[5] । उदुत्यमित्यत्र[6] दार्शास्वरः । अग्ने हाउ, अग्न-ओजिष्ठमित्यत्र[7] । जराबोधप्रथमे[8] जारास्वरः ॥

२. दिगिष्टाऽऽदित्—हान्ता इत्यनुवर्तते । दिक् इष्ट, आदित् इत्येतेषुस्वरेषु हान्तानि पर्वाणि भवन्ति । दिक्शब्देन चतुर्थोच्चं ग्राह्यम् । चतुर्थस्वरः उच्चः यस्य तत् चतुर्थोच्चं पर्व । प्रसम्राजो हाइ[9] दिक्स्वरे । इष्टास्वरे - अयऽस हो हाइ[10] । विश्वो[11] हाइ । अचो हाइ[12] । आदित्प्रत्नास्वरे - होऽ५ तोऽ६ हाइ[13] ॥

३. दायोसूगो होतो — हान्ता इत्यनुवर्तते । दायो, सूगो, होतो, इत्येतेषु स्वरेषु हान्तानि पर्वाणि भवन्ति । दायोस्वरे -

1. प्र २ सा १३
2. प्र ½ सा ९
3. प्र ८½ सा ७
4. प्र १२ सा ६
5. प्रा २ सा २७
6. प्र १ सा १६
7. प्र २ सा २०
8. प्र ½ सा २५
9. प्र ३½ सा ३२
10. प्र ११½ सा २८
11. प्र ९ सा ३५
12. प्र १५½ सा १०
13. प्र ½ सा ८

दाऽ२३४ योऽ६ हाइ । प्रेष्ठंव इति प्रथमे[1] । सूगोस्वरे । सूऽ३४५ गोऽ६ हाइ । अपत्यंवज्रिनमित्यत्र[2] । होतोस्वरे-होऽ५ तोऽ६ हाइ अग्निर्वृत्राणि तृतीये[3] ॥

४. दूता — हान्ता इत्यनुवर्तते । दूतास्वरेच हान्तानि पर्वाणि भवन्ति । एनावो अग्निंनमसा हाउ[4] । यो विश्वा दयते वसु हाउ[5] । यदा कदा च मा हाउ[6] । अग्निं दूतमित्यत्र दूतास्वरः ॥

५. औहोऽचु — दूता इत्यनुवर्तते । अचुशब्देनादिर्ग्राह्यः । दूतास्वरे औहो आदीनि पर्वाणि भवन्ति । औहोइविश्वस्या[7] । औहोइ परीतोषी[8] ॥

६. हा — दूता, अचु - चानुवर्तते । दूतास्वरे हादीनि पर्वाणि भवन्ति । हाउ वयमिन्द्रा[9] । हाउ तमूवभी[10] । हाउत्वमिन्द्रा[11] । अन्तरिक्षे देवस्थाने च । हाउपिबा[12] सुता । हाउ त्वमेतात्[13] ॥

७. होवाइ — दूता अचु चानुवर्तते । दूतास्वरे होवाइ आदीनि पर्वाणि भवन्ति । होवाइकया नश्ची[14] । होत्वमिन्द्रा[15]। इत्यादीनि ॥

1. प्र ½ सा ९
2. प्र २½ सा २४
3. प्र ½ सा ८
4. प्र १½ सा ९
5. प्र १½ सा ५
6. प्र ७½ सा ६
7. प्र ११½ सा १९
8. प्र १४ सा ३
9. प्र ३½ सा ७
10. प्र ९½ सा २७
11. प्र ६ सा ३४
12. आ-प्र ½ सा ९-१५
13. आ प्र २ सा २०
14. प्र ४½ सा २४
15. प्र ६ सा ३५

८. यान् — दूता इत्यनुवर्तते । अन् शब्देन अन्तः कथ्यत इति - बोधितमेव पुरस्तात् । तथा च यान् यान्तं पर्वं इत्यर्थः । दूतास्वरे यान्तानि पर्वाणि भवन्ति । त्वन्नो या[1] । यदिन्द्रो या[2] ॥

९. एऽन् — दूताइत्यनुवर्तते । ए - एकारः, अन् अन्ते यस्य तत् एकारान्तं पर्वेत्यर्थः । दूतास्वरे एन्तानि पर्वाणि भवन्ति । अग्निं वाऽ६ए[3] । अवद्रप्साऽ६ए[4] । साकमुक्षाऽ६ए[5] । चित्राऽ६ए[6] ॥

१०. रण — एऽन् इत्यनुवर्तते । रणस्वरेऽपि एन्तानि पर्वाणि भवन्ति । ओवाऽ५ए । प्रतादिव इति प्रथमे[7] । अचिक्रदाऽ५ दे[8] । त्वँहत्यदिति द्वितीये रणस्वरः ॥

इत्यष्टमो दशकः ।

१. आराता — एऽन् इत्यनुवर्तते । आरातास्वरेऽपि एन्तानि पर्वाणि भवन्ति । मन ए । पवस्व देववीतय इति प्रथमे[9] । रहस्ये, होवा हाइ, यो नः, इत्यत्र[10] इदा मे, पुरा ए । त्वन्नो अग्न इति द्वितीये आरातास्वरः ॥

२. आत्वासहा — एऽन् इत्यनुवर्तते - आत्वा सहास्वरे च

1. प्र ½ सा १२
2. प्र ४ सा ६
3. प्र १ सा २
4. प्र ८ सा १९
5. प्र १५ सा २५
6. प्र १½ सा ३६
7. प्र १६ सा १९
8. प्र १४ सा १
9. प्र १६½ सा २४
10. आ-प्र १½ सा १५

3 4 0 5 5
एऽन्तानि पर्वाणि भवन्ति । हरसा हराऽ६ ए । प्रत्यग्ने हरसा इत्यत्र[1] । आत्वासहस्रमाशतमिति तृतीये आत्वासहास्वरः ॥

३. नन्दा – एऽन् इत्यनुवर्तते । नन्दास्वरे च एन्तानि पर्वाणि
2 1 1 1 1
भवन्ति । ससाऽ३ मेऽ२३४५ । और्वभृगुवत् इति द्वितीये[2] ।
2 1 1 1 1
दभीऽ३रेऽ२३४५ । अथाहीन्द्र तृतीये[3] । मूर्धानमिति प्रथमे नन्दास्वरः ॥

४. इन् — नन्दा इत्यनुवर्तते । इन् शब्देन इकारान्तं पर्व
2
बोध्यते । नन्दास्वरे इकारान्तानि पर्वाणि भवन्ति । द्यवीऽ३
1 1 1 1
ईऽ२३४५ । सुरूपकृतृतीये[4] ॥

५. होऽन् — नन्दा इत्यनुवर्तते । होऽन् शब्देन होशब्दान्तं
20 0
पर्वंबोध्यते । नन्दास्वरे होन्तानि पर्वाणि भवन्ति । औहोइहुवा
1 1 2 1
ऽ३होइ । तमिन्द्रं वाजयामिति चतुर्थे[5] । होइ-हो-हाऽ३होइ ।
2 0 0 1
तिस्रोवाच इति प्रथमे[6] । सहमैहैऽ३ होऽ२, प्रसम्राजमिति चतुर्थे[7] ॥

६. द्रा – होऽन् इत्यनुवर्तते । द्रास्वरे च होऽन्तानि पर्वाणि
20 1 0
भवन्ति । एष ब्रह्मौहो, एषब्रह्म इति पञ्चमे[8] । ब्राह्मणादिन्द्र-
2 10 0
राधसमिति[9] द्रास्वरः । अयं पूषौ हो[10] । इत्यादीनि ॥

---

1. प्र २½ सा ६
2. प्र ½ सा ३२
3. प्र १०½ सा ११
4. प्र ४ सा ३५
5. प्र ३ सा १३
6. प्र १५ सा १
7. प्र ३½ सा ३४
8. प्र ११ सा ३८
9. प्र ५½ सा २२
10. प्र १५½ सा १३

७. वृणी देधाया --- होऽन् इत्यनुवर्तते । वृणी, देदी, आया
2 10
एतेषु स्वरेषु होऽन्तानि पर्वाणि भवन्ति । वृणीस्वरे, अद्या होइ ।
2 1
वित्त॰होइ । अग्ने विवस्व इति प्रथमे[1] । अग्निन्दूतमिति वृणी-
1 2 1
स्वरः । देदीस्वरे, मर्त्ताऽ३होइ । प्रातरग्निरित्यत्र[2] । उपत्वाजा-
1 – 1 1
इति द्वितीये देदीस्वरः[3] । आयास्वरे - सानीऽ२॰होइ । गाया-
– 1 1 – 1
ऽ२हो । इममूषु इत्यत्र[4] । समूऽ२हो - इदं विष्णुरित्यत्र[5] ।
1 – 1
द्रेवाऽ२हो । मृज्यमान इत्यत्र अष्टमे[6] । परिप्रियादिव इति प्रथमे आयास्वरः ॥

८. योनिदुषे --- होऽन् इत्यनुवर्तते । योनि दुषे इत्येतयोः स्व-
2 30 2
रयोः होऽन्तानि पर्वाणि भवन्ति । य औ होइ । सोमानां स्व-
1 2 30 2
रणमित्यत्र[7] । वहन्तुसोम पौ होऽ३ । आत्वासहस्रमिति
1
तृतीये[8] । योनिष्ट इन्द्र द्वितीये योनिस्वरः । दुषेस्वरे वृषा
– 2 1 –
होऽ२ । तन्तेमदमित्यत्र[9] द्वितीये । सिश्वाहोऽ२ । एदुमधोः द्वितीये[10] । प्रत्यस्मै द्वितीये दुषेस्वरः ॥

९. परिब्रुवाणाऽऽइन्द्रा --- होऽन् इत्यनुवर्तते । परि, ब्रुवाणा,
30 2
आइन्द्रा इत्येतेषु स्वरेषु होन्तानि पर्वाणि भवन्ति । हा होइ ।

---

1. प्र १ सा ३४
2. प्र २ सा २४
3. प्र ½ सा २३
4. प्र १ सा १३
5. प्र ५½ सा १४
6. प्र १४½ सा १३
7. प्र ३½ सा २२
8. प्र ६ सा २५
9. प्र ९½ सा ३२
10. प्र १० सा ६

परिस्वान इति षष्ठे[1]। परीऽ३ होइ इति परिस्वरः। इन्द्राऽ३-हो। परिप्रधन्वा इत्यत्र[2]। सपौऽ३ हो। श्रुधीहवमितिप्रथमे[3]। ब्रुवाणास्वरे - त्वायुजावनौऽ३हो। मानइन्द्राद्वितीये[4]। सम्नौ-ऽ३ हो। उभे यदिन्द्रेत्यत्र[5]। आश्वौऽ३हो। प्रकाव्यमिति प्रथमे[6] ब्रुवाणास्वरः। संहिते आइन्द्रास्वरः॥

१०. अभिवातद्विषणी --- होऽन् इत्यनुवर्तते। अभिवा, तद्वि, षणी, एतेषु स्वरेषु होन्तानि पर्वाणि भवन्ति। परिकोशमि-त्यत्र[7] अभिवास्वरः। जतिहोऽ२३४ इ। डा। इन्द्रो विश्व-स्येति प्रथमे[8]। जराबोध इति प्रथमे[9] तद्विस्वरः। तोदस्ये-वशरण आऽ२३ होइ। धियाशविष्ठ आऽ२३ होइ। पुरुत्वा[10]-प्रथमे। उभयꣳशृणवच्च[11] इत्यत्र। अभीऽ२होइ। रयीऽ२ꣳ होइ। अभिनोवाज इति तृतीये[12]। पान्तमितिद्वितीये षणी-स्वरः[13]॥

इति नवमो दशकः।

१. ओऽन् - "ओकारन्तं पर्व" अभिवा, 'तद्विषाणी'त्यनुवर्तते। एतेषु स्वरेषु ओन्तानि पर्वाणि भवन्ति, पिभिरोऽ२३४५इ, डा।

1. प्र १२½ सा ३६
2. प्र ११ सा १३
3. प्र ९ सा १
4. प्र ३ सा ३१
5. प्र ९½ सा २२
6. प्र १४½ सा ३३
7. प्र १६½ सा ३९
8. प्र ११½ सा २६
9. प्र½ सा २५
10. प्र २½ सा ८
11. प्र ७½ सा १०
12. प्र १५½ सा २८
13. प्र ४ सा १७

इन्द्रवेदीय इति द्वितीये[1]। जियमोऽ२३४५इडा। इत्थाहि सो प्रथमे[3]। अभिवास्वरे उदाहरणं चिन्त्यम्। दुहमोइ - एतमुत्य-मिति पंचमे[3]। तद्विस्वरे[4]। ददाऽ२ओऽ२३, इन्द्रइषे ददातु व इति द्वितीये[5]। देवेभ्य.पीतयाऽ२ ओइ। पवस्वदक्ष इति द्वितीये[6] षणीस्वरे।

२. शता वाइश्पे — ओऽन् इत्यनुवर्तते। शता वाइश्पयोः ओऽन्तानि पर्वाणि भवन्ति। तारमोइ, नृ-षाहषोऽ३इ। प्रस-म्राजमिति द्वितीये शतास्वरे। समु ओ। औवं भृगुवदिति प्रथमे[7]। हार्दाऽ३ओइ। अग्ने तमद्येति द्वितीये[8]। विश्वावसूवि बाऽ३ओयेऽ३। एतमुत्यमिति षष्ठे[9]। नित्वानक्ष्य इत्यत्र वाइश्प स्वरः।

३. आऽन् – वाइश्पेत्यनुवर्तते। वाइश्पेस्वरे आकारान्तानि पर्वाणि भवन्ति। स्वादोरे इत्थाएविषू एव त आ। शाक्वर-ऋषभे[10]।

४, आन्धा हँसि दिक्। आऽन् इत्यनुवर्तते। आन्धा, हँसि, दिक् एतेषु स्वरेषु आन्तानि पर्वाणि भवन्ति। दिक्शब्देन चतुर्थोच्चं

1. प्र ७ सा ३२
2. प्र १०½ सा १७
3. प्र १७ सा २०
4. प्र ५ सा २६
5. प्र १२½ सा ३०
6. प्र ३½ सा ३२
7. प्र ½ सा ३१
8. प्र ११ सा २९
9. प्र १७ सा २१
10. आ-प्र १ सा २१

पर्वं उच्यते । दिवया, ओवा, उदुब्रह्मेत्यत्र[1] । असावि देवमित्यत्र आन्धास्वरः । सुतआ । ध्वरआ । श्रुधिश्रुत्कर्ण इत्यत्र[2] । सबाआ-सुतासोम इति प्रथमे[3] । त्वमिन्द्रयशाअसि प्रथमे[4] हँसिस्वरः । आत्वासहस्रमा शतमा[5], दिक्स्वरे ।

५. अता—आऽन् इत्यनुवर्तते । अतास्वरे आन्तानि पर्वाणि भवन्ति । मासीऽ३या । नकिदेवा इत्यत्र[6] । यंतीऽ३या । श्रुधी-हवमिति प्रथमे[7] । वचोऽ३आ–प्रमिवाय तृतीये[8] । हिषाऽ३ या । ब्रह्मजज्ञानमिति द्वितीये[9] । प्रेष्ठं व इति प्रथमे[10] अतास्वरः ॥

६. इचुनुयेऽन् - इचु इकारादिः । नुशब्देन कृष्ट उच्यते । ये इति स्तोभस्वरूपम् । अन् शब्देनान्तोगृह्यते । अता आऽन् इति चानुवर्तते । अतास्वरे इकारादिः यो स्तोभः तृतीय कृष्टः आन्तश्च भवति । अतास्वरे । ईऽ३या । इन्द्रोदधीचो अस्थभिरियाऽ२ ईऽ३या[11] ॥ महेतुनइयाऽ२ईऽ३या । प्रन इन्दो द्वितीये[12] ॥

७. एह्यौ— अता, नु, आऽन् इत्यनुवर्तते । अतास्वरे एहि स्तोभौ तृतीयकृष्टौ आन्तौ च भवतः । आयुषा गैऽ२ही ऐऽ२

1. प्र ८ सा ३३
2. प्र १½ सा १७
3. प्र १५½ सा १६
4. प्र ६ सा ३१
5. प्र ६ सा २५
6. प्र ४½ सा ३३
7. प्र ९ सा १
8. प्र ६½ सा १८
9. प्र ८ सा १६
10. प्र ½ सा ९
11. प्र ५ सा १
12. प्र १३½ सा १९

हीऽ३या । ऊर्मिन्नबिभ्र दर्षस ऐऽ२ ही ऐऽ२ हीऽ३या । पवस्व-देव आयुषक् इति द्वितीये[1] । प्रनइन्द्रो प्रथमे च[2] ॥

८. णी प्रे — एह्यौ, आऽन् च अनुवर्तते । णी प्रस्वरे एहि स्तोभौ आन्तौ भवतः । पवस्वदेवऐ । हो ऐहीऽ२३४या[3] । प्रन इन्दो प्रथमे च[4] । प्रवोमहे इत्यत्र णीप्रस्वरः[5] ॥

९. आन्पाउवान् — आनीस्वरे आउवान्तं पर्वं भवति । दुहयाऽ३१ उवाऽ२३ । सुरूपकृत्नुमिति प्रथमे[6] । हिन्वन्नार्तस्य दाऽ३१ उवायेऽ३ । प्राणाशिशुरिति द्वितीये[7] ॥

१०. तयोहुवा होन् — तया स्वरे उहुवा स्तोभसमूहः होऽन्त-पर्वको भवति । आशुं जेतार॑हाइतार मृहुवाऽ२३ हो । इत-ऊतीद्वितीये[8] । अ॑शुमंदायाप्सुदक्षोगिरिष्ठा उहुवाऽ२३होइ । असाव्य॑शुरिति पञ्चमे[9] । अग्नआयाहि इति द्वितीये तयास्वरः ॥

इति दशमो दशकः ।

१. उवाहोऽन् — तया इत्यनुवर्तते । तयास्वरे विद्यमान उवास्तोभः होऽन्त पर्वको भवति । उवाऽ२३होइ । परिस्वानो

1. प्र १३ सा १३
2. प्र १३½ सा १८
3. प्र १३ सा १३
4. प्र १३½ सा १८
5. प्र ८ सा ३१
6. प्र ४ सा ३३
7. प्र १६½ सा २०
8. प्र ७ सा ३४
9. प्र १२½ सा २५

गिरि इति पञ्चमे[1]। सुतायमादयित्नव उवाऽ२३ होइ। अप-श्वाव॰श्वथिष्टन उवाऽ३होइ। पुरोजिती चतुर्थे[2]॥

२. वाहो वाहा ऽचुनुयान् — अचु - आदिः। नुकृष्टः। याऽन् - याऽन्तः, तयास्वरे विद्यमान वाहोवाहा स्तोभसमूहः तृतीयकृष्टो यान्तपर्वको भवति। नामत्वष्टुरपीचियामिया उवाऽ२३ होवा-ऽ२३ हाऽ२ईया। अत्राहगोद्वितीये[3] गोमा यदिन्द्रते। अश्वीरथी-द्वितीये[4]। सदायबर्हणा, परिस्वानास इति द्वितीये[5]॥

३. औहोऽचुद्रते—अचु - आदिः। द्रतास्वरे ओहो आदीनि पर्वाणि भवन्ति। औहोऽ५ इन्द्रते यवा:-गृणेतदिन्द्र इति द्वितीये[6]। औहोऽ५ सआ यवाः। अभिसोमा पंचमे[7]।

४. चित्रा—औहो अचु इत्यनुवर्तते। चित्रास्वरे च ओहो आदीनि पर्वाणि भवन्ति। औहो आत्वा सहाऽ६ ए[8]। ओहो इन्द्रज्येष्ठ न आ भराऽ३ए[9]। औहोइत्वामिद्धिहवामहाऽ३ ए[10]। औहोइत्वमिन्द्रप्रतू+ए[11]। चित्रइच्छिशोरिति द्वितीये चित्रास्वरः।

1. प्र १२½ सा ३५
2. प्र १५½ सा १०
3. प्र ४ सा ५
4. प्र ७ सा २४
5. प्र १३ सा १७
6. प्र १० सा १९
7. प्र १४½ सा १८
8. प्र ६ सा २४
9. आ प्र ½ सा २४
10. आ प्र ½ सा २७
11. आ प्र १½ सा ११

५. सस्वरिक्—चित्रा इत्यनुवर्तते। सस्वशब्देन स्वरवर्णः रिक् शब्देन अभ्यासः गृह्यते। चित्रास्वरे गृह्यमाणः स्वरवर्णात्मकः स्तोभः अभ्यस्तीभूत एव पर्वान्तो भवति। अरन्तइन्द्रश्रवसे ए-ए[1]। परीतोषिञ्चतासुतम्-ए, ए[2]।

६. हाचुवसुः—चित्रा इत्यनुवर्तते अचु आदिः। वसुः अष्ट। चित्रास्वरे विद्यमानान्यष्टाक्षराणि हादीनिभवन्ति। हाउत्व-मित्सप्रथा असि हाउ[3]। हाउ श्रुष्टयाग्ने नवस्यमे हाउ[4]। हाउ देवानामिदवोमहद्धाउ[5]।

७. जारा—हाऽचु इत्यनुवर्तते - जारास्वरे हादीनि पर्वाणि भवन्ति। हावाह्वा[6] इत्यादीनि।

८. ए—जारा अचु इति च अनुवर्तते। जारास्वरे एकारा-दीनि पर्वाणि भवन्ति। एकाया[7]। एगावाः[8]। ए आसा[9]। एऊच्चा[10] एआया[11]। एस्वादोः[12]। एवमादीनि।

९. होऽन्ततृतीयोऽग्ने — अग्ने स्वरे अन्ततृतीयः, पर्वान्ततो गणनया तृतीयो, हो स्तोभो भवति। पुनानः सोमधा - होऽ५

1. प्र ५½ सा १
2. प्र १४ सा ६
3. प्र १½ सा १
4. प्र २½ सा २५
5. प्र ३½ सा १९
6. प्र ४ सा ५
7. प्र १½ सा २१
8. प्र ३ सा ६
9. आ-प्र १ सा २३
10. आ-प्र १½ सा १९
11. आ-प्र १½ सा २०
12. आ-प्र २½ सा १५, १७, १८

4 5 4 0 50 0 4 4 45 4 50 0 4
रया[1] । अभिसोमास आ । होऽ५ यवा:[2] । तवा हु सोमरो । हो
4
ऽ५रणा[3] । अग्ने जरित इति प्रथमे अग्नेस्वरः ॥

१०. हेष्टा — अन्ततृतीय इत्यनुवर्तते । इष्टास्वरे अन्ततृतीयो
5000 0 0 4 5 500 0 0
हास्तोभो भवति । देवानामिदवो हाउ माहात्[4] । योगे योगे
0 0 4 5 4 0 0 4 5 5 0 0 50 4
तवाहाउ स्ताराम्[5] । महाहा॰इन्द्रा:[6] । आनोविश्वासु हाहा-
5 5 0 4 5
व्याम्[7] । इष्टाहोवा:, इतीष्टास्वरः ॥

इत्येकादशो दशकः ।

१. औहोवाहाऽऽन्दे — इष्टाइत्यनुवर्तते । इष्टास्वरे आन्
अन्त इत्यर्थः । दे-पदे परे औहोवाहान्तानि पर्वाणि भवन्ति ।
5 0 0 0 0 4 5 5 0 0 0 4 5 5 0 0 0
पर्योहोवाहाइस्वावा:[8] । अभ्यो होवाहाइप्रियाणी[9] । इन्दुरौहोवा
0 4 5
हा ईया[10] ॥

२. होवान् — इष्टाइत्यनुवर्तते । इष्टास्वरे होवाऽन्तानि
5 0 4 5 5 0 0 4 5 5 0
पर्वाणि भवन्ति । तद्वोहोवा[11] । प्रमिद्रायप्रोहोवा[12] । अचो-
4 5
होवा[13] ॥

1. प्र १३½ सा २७
2. प्र १४ ½ सा १७
3. प्र १४½ सा ४
4. प्र ३½ सा २०
5. प्र ४½ सा ८
6. प्र ४½ सा १४
7. प्र ७ सा ८
8. प्र १२½ सा ३६
9. प्र १६ सा ३
10. प्र १५ सा २९
11. प्र ३ सा १
12. प्र ६½ सा७ १७
13. प्र १६ सा ११

३. ईयान्— इष्टाइत्यनुवर्तते । इष्टास्वरे ईयान्तानि पर्वाणि
5 4 5 5 0 0 4 5
भवन्ति । अग्नईया[1] । पावकान ईया[2] ॥

४. औहोहान् — पूर्ववत् इष्टास्वरे औहोहान्तानि पर्वाणि
5 0 0 0 4 5 50 4 5 4 5
भवन्ति । अश्व न्नत्वा औहोहाइ[3] । औहोहाइ - भयोहाइ[4] ।
20 1 2
औहोहाइ - रहस्ये यण्वे[5] ॥

५. ओहान्—इष्टाइत्यनुवृत्तिः । इष्टास्वरे ओहान्तानि पर्वाणि
50 4 5 2 0 0 20 1 2
भवन्ति । माचिदन्यदो [6]हाइ । इमा उवान्दिविष्टया ओहाउ[7] ।
रहस्ये ॥

६. होहाऽऽन् — इष्टाइत्यनुवृत्तिः । इष्टास्वरे होहान्तानि
5 0 0 4 5 4 5 2 0 0
पर्वाणि भवन्ति । उपनो हा हो हा[8] - राइभीः । इमाउवान्दि-
0 1 2
विष्टया हो हाउ[9] ॥

७. ऐन — होहान् इत्यनुवर्तते । एनास्वरे होहान्तानि पर्वाणि
50 4 5 5 0 0 0 4 5
भवन्ति । मूर्धो हो हाइ[10] । अग्नेवाजस्यगोहिम्मतो हो हाइ[11] ।
एवावो अग्निवितिप्रथमे एनास्वरः ॥

८. औहोहोहान् — एनाइत्यनुवर्तते । एनास्वरे औहोहोहा-
5 0 4 5 5 0
न्तानि पर्वाणि भवन्ति । अग्निरूत्था औहोहो हाइ[12] । सखाय-

1. प्र २½ सा १९
2. प्र ५ सा १४
3. प्र ½ सा ३०
4. प्र १५½ सा १
5. आ-प्र २ ½ सा ११
6. प्र ६ सा १९
7. आ-प्र ३½ सा १५
8. प्र ४ सा ११
9. आ-प्र ३½ सा १६
10. प्र १½ सा ३९
11. प्र २½ सा १६
12. प्र १½ सा १५

स्त्वा औहोहो हाइ[1] वृषा औहो होहाइ[2] । धर्ता औहोहो हाइ[3] । श्रत्ता औहोहो हाइ[4] । भ्राजा औहोहो हाइ । इलान्दे[5] ॥

९. ईयाऔहोवाहान् — ईयास्वरे औहोवाहान्तानि पर्वाणि भवन्ति । अग्निरौहोवाहाइ[6] । वयामौहोवा हाइ[7] । अग्नेयजिष्ठ इति द्वितीये ईयास्वरः ॥

१०. औहोवान् – ईया इत्यनुवर्तते । ईयास्वरे औहोवान्तानि पर्वाणि भवन्ति । अग्निमी-डिष्वाऽ३४ औहोवा[8] । उच्चाऽ३४ औहोवा[9] । रयाऽ३४ औहोवा । वृषापवस्व पञ्चमे[10] । अस्याऽ३४ औहोवा[11] अस्यप्रेषाप्रथमे ॥

इति द्वादशो दशकः ।

१. छ्वरा तिसवा पूष्णार्ध्या—औहोवान् इत्यनुवर्तते । छ्वरा तिसवा पूष्णा, ऋध्यां एतेषु स्वरेषु औहोवान्तानि पर्वाणि भवन्ति । तामध्वराऽ३४ - औहोवा । अश्वं नत्वा तृतीये[12] । त्साऽ२इवाऽ-

1. प्र १½ सा ३३
2. प्र १२ सा ३१
3. प्र १६ सा २०
4. प्र ९½ सा ८
5. आ-प्र ४½ सा ५
6. प्र ½ सा ७
7. प्र ३½ सा १०
8. प्र १½ सा १६
9. प्र १२ सा १०
10. प्र १२ सा २७
11. प्र १५ सा ४
12. प्र ½ सा ३०

२३४ औहोवा[1] । पूष्णाऽ३४ औहोवा । परिप्रधन्वेति द्वितीये[2] । ऋध्याऽ२माऽ२३४ औहोवा । अग्नेतमद्येति प्रथमे[3] ॥

२. वारा—औहोवान् इत्यनुवर्तते । वारास्वरे औहोवान्तानि-पर्वाणि भवन्ति । जासाऽ३४ औहोवा । योक्ताश्वाद्ये[4] । णमधिगोऽ२३४ औहोवा । गोमन्न इत्यत्र[5] । अश्वं नत्वा तृतीये वारास्वरः ॥

३. आयावाऽचु—वारा इति, औहोवान् इति च अनुवर्तते । अचू - आदिः । वारास्वरे आ-या-वा-आदीनि च औहोवान्तानि च पर्वाणि भवन्ति । आऽ२३४ - औहोवा । रहस्ये सन्ते पयांसि इत्यत्र[6] । याऽ२३४ औहोवा । एकाया इत्यत्र[7] । वाऽ२३४ औ-होवा । शनोदेवीरितिद्वितीये[8] ॥

४. ओ — वारा अचू च इत्यनुवर्तते । वारास्वरे ओकारादीनि पर्वाणि भवन्ति । ओइयाऽ२३४वाः[9] । ओइस्वाऽ२३४दी[10]। ओइदीऽ२३४ वा । विश्वाः पृतना इत्यत्र[11] ॥

५. ताइवसू मागाऽग्नाइमृडा — ओ अचू च अनुवर्तते । ताइवसू-मागा अग्नाइमृडा एतेषु स्वरेषु ओकारादीनि पदानि भवन्ति ।

1. प्र ½ सा १
2. प्र ११ सा १२
3. प्र ११ २८
4. प्र १२ सा ३०
5. प्र १६½ सा ३४
6. आ-प्र ४½ सा ११
7. प्र १½ सा २१
8. प्र १ सा १९
9. प्र ३ सा ७
10. प्र १२ सा १७
11. प्र ९ सा ३५

ओइत्रिक[1]। ओइप्रतु[2]। जगृह्माते प्रथमे ताइवसू स्वरः। उपत्वाजाप्रथमे-मागास्वरः। त ओइययूऽ२ः[3]। ओइचमाऽ२३। योक्ताश्वाद्ये[4] । अग्नेमृडइति मृडास्वरः ॥

६. होतोत चद्- ओ, अचू च, अनुवर्तेते। होता, उतद्विषा, चदक्षसा, एतेषु स्वरेषु ओकारादीनि पर्वाणि भवन्ति। ओइवियख्याऽ२३द्रो। अयं पूषाद्वितीये[5] । ओइ पुष्येमरयिन्धीमहे त आऽ२३इन्द्रा। उपपक्षेमधुमतीत्यत्र[6] । अग्निन्दूतमिति होतास्वरः। ओइ नवन्तआद्रूऽ१ हाऽ२ः। अभीनवन्तप्रथमे[7]। ओइवहन्ता आऽशावाऽ२ः। ओइभ्राजमानरथाइषूऽ१ वाऽ२। ओइपिबन्तो मदिरम्माऽ१धूऽ२। यदीवहन्तीत्यत्र[8]। त्वंनोअग्न इति प्रथमे उतद्विषास्वरः। ओइ म घोनाऽ२म्। प्रसोमासो मदच्युतइत्यत्र[9]। यज्ञा तृतीये चदक्षा स्वरः। इतः परं चत्वारि सूत्राणि न लभ्यन्ते। द्विपुस्तकेष्वेवमेव। इति द्वितीयः प्रपाठकः ॥

महामुनिना आपिशालिना प्रोक्तमक्षरतन्त्रम् संपूर्णम् ॥

॥ सत्यव्रतसामश्रमी भट्टाचार्यकृता वृत्तिश्च समाप्ता ॥

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

—×—

1. प्र ११½ सा २७
2. प्र १४½ सा २८
3. प्र ½ सा २२
4. प्र १२ सा ३०
5. प्र १५½ सा १४
6. प्र ११½ सा ७
7. प्र १५½ सा ३१
8. प्र ९ सा १८
9. प्र १३ सा १

शुद्धिपत्रम्

पृष्ठं	पङ्क्ति	अशुद्धम्	शुद्धम्
11	7	परी	परि
13	2	अप्य	आप्य
23	8	हहिः	हविः
42	7	अयं	अयंवं
”	8	म्ना	म्नी
”	19	विरले	शाक्वराः ततः स्वर्णांशुः इति पञ्चाक्षरः पदः अत्र अक्षर—
43	2	इत्येव	रायेवाजाय वज्रिवः, इत्याद्यास्त्रयः पादाः शाक्कराः - आयाहिपिबमत्स्व इति पादोऽष्टाक्षर अपसर्गः
”	7	चक्र	शक्र
”	23	ष्टाक्ष	ष्टाक्ष
44	5	तह्वि	तवह्वि
”	6	गोधः	रोधः
50	4	द्वन्द्व	द्वन्द्वं
52	14	त्रावि	त्रापि
53	12	जेय	ज्ञेय
62	19	णमु	णामु
92	5	ज्या	त्या
95	22	गृणा	गणा
120	7	मर	चतुर्थे
”	8	मे	मे-5
”	10	त्र, ये5	त्र-6 ये-7
”	11	मे-6	मे-8
”	13	थें.7	थें-9
”	15	ष्टमे 8	ष्टमे-10
”	”	मे-9	मे-11
”	16	णे-16	णे-12